

APSTIPRINĀTS
ar Valsts meža dienesta
2015. gada 12. jūnija rīkojumu Nr. 80

2015

GADSKĀRTA

**VALSTS MEŽA
DIENESTA
2014. GADA
PUBLISKAIS
PĀRSKATS**

SATURS

1.	PAMATINFORMĀCIJA	4
1.1.	2014.GADA GALVENĀS PRIORITĀTES UN INFORMĀCIJA PAR TO ĪSTENOŠANU.....	7
1.2.	MEŽA APSAIMNIEKOŠANAS UN IZMANTOŠANAS UZRAUDZĪBA	7
1.3.	MEŽA SANITĀRĀ STĀVOKĻA UZRAUDZĪBA	17
1.4.	DABAS AIZSARDZĪBA MEŽĀ.....	18
1.5.	MEŽA UGUNSAZSARDZĪBA	21
1.6.	MEŽA APSAIMNIEKOŠANU UN IZMANTOŠANU REGULĒJOŠO NORMATĪVO AKTU PĀRKĀPUMI.....	21
1.7.	MEDĪBAS REGULĒJOŠO NORMATĪVO AKTU IEVĒROŠANAS KONTROLE UN MEDĪBU RESURSU STĀVOKĻIS	23
1.8.	ZINĀTNISKĀS IZPĒTES MEŽU APSAIMNIEKOŠANA	27
1.9.	KLIENTU APKALPOŠANA.....	27
1.10.	MEŽA VALSTS REĢISTRA INFORMĀCIJAS SISTĒMA.....	27
1.11.	KVALITĀTES VADĪBA, IEKŠĒJĀ KONTROLE UN KOKMATERIĀLU REGULAS IEVĒROŠANAS UZRAUDZĪBA	28
2.	FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI	30
3.	PERSONĀLS	33
4.	KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	35
5.	PLĀNI 2015. GADAM	37

PIELIKUMS

Valsts meža dienesta 2014. gadā paveiktais skaitļu un faktu valodā ir apkopots ikgadējā informatīvajā izdevumā *Gadskārta*, kas ir arī Valsts meža dienesta 2014. gada publiskais pārskats.

Publiskā pārskata sadaļās var atrast skaitļus un faktus, kas raksturo, kāda ir šā brīža situācija visos Latvijas mežos, kāda tā bijusi nesenā vēsturē, kā arī iespējamās tendences tuvākajā nākotnē. Apkopota informācija par 2014. gada laikā visos mežos paveikto meža atjaunošanā, meža ieaudzēšanā, meža kopšanā. Parādīti plānotie un faktiski izcirstie koksnes apjomi, vērtēts meža sanitārais stāvoklis un dabas aizsardzība mežā, un šajā pārskatā ir iegūstama informācija par meža ugunsapsardzību un medību resursiem.

1. PAMATINFORMĀCIJA

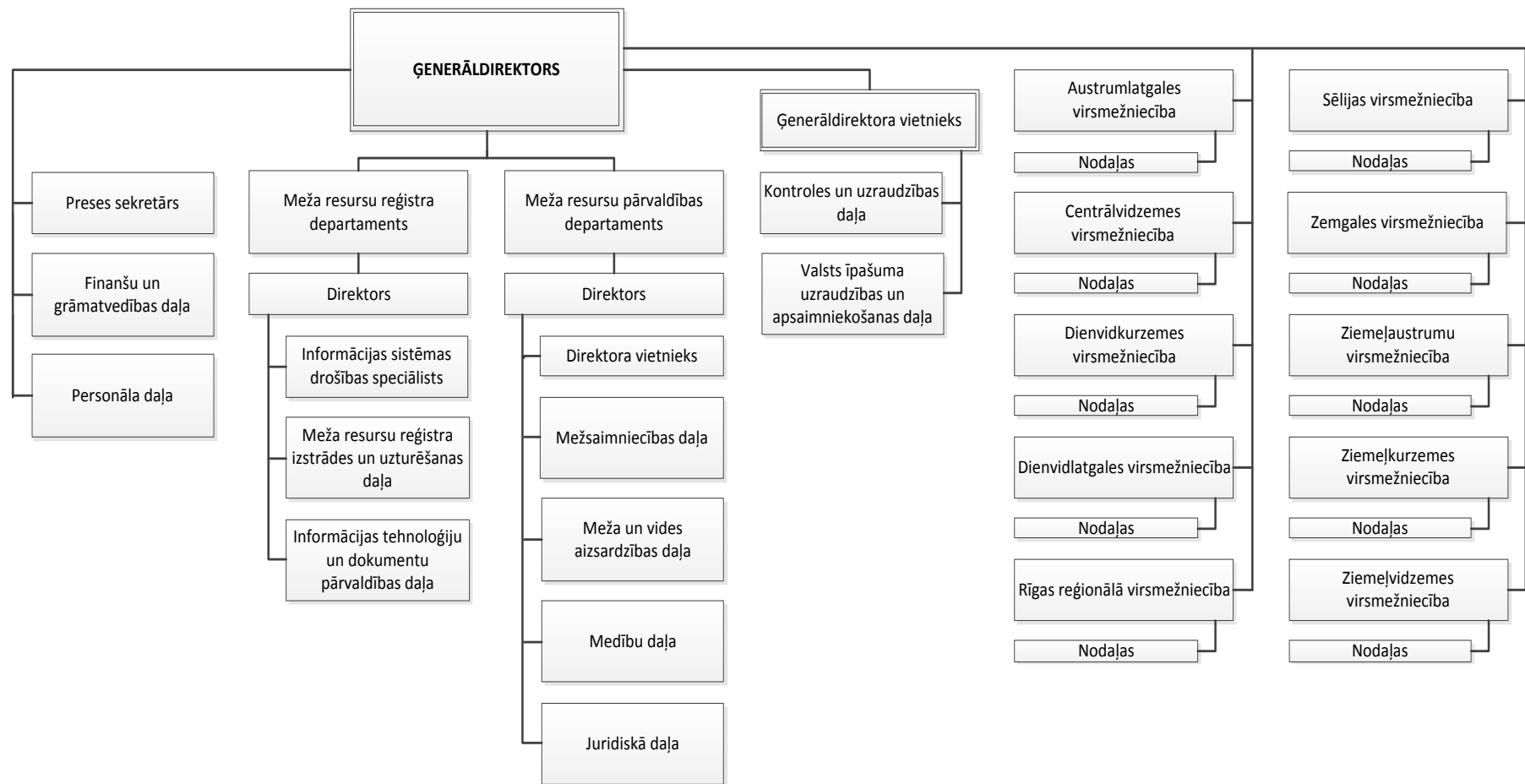
Valsts meža dienests (turpmāk - Dienests) ir zemkopības ministra padotībā esoša valsts tiešās pārvaldes iestāde, kas visā Latvijas teritorijā uzrauga meža apsaimniekošanu un izmantošanu, ugunsdrošību un medības reglamentējošo normatīvo aktu prasību ievērošanu, īsteno meža ugunsdzēsību un piedalās meža nozares politikas veidošanā un ieviešanā.

Dienesta galvenās funkcijas:

- ✓ uzraudzīt meža apsaimniekošanu, izmantošanu un medības reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu;
- ✓ pārtraukt un novērst meža apsaimniekošanu un izmantošanu reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumus;
- ✓ nodrošināt meža ugunsapsardzību, atklājot, ierobežojot un likvidējot meža ugunsgrēkus visos mežos;
- ✓ uzraudzīt Eiropas Parlamenta un Padomes 2010.gada 20.oktobra Regulas Nr. 995/2010, ar ko nosaka pienākumus tirgus dalībniekiem, kas laiž tirgū kokmateriālus un koka izstrādājumus, prasību ievērošanu.
- ✓ piedalīties valsts meža politikas izstrādē un ieviešanā, kā arī Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) atbalsta pasākumu izstrādē un ieviešanā;
- ✓ sadarboties ar tiešās un pastarpinātās valsts pārvaldes iestādēm, nevalstisko un starptautisko institūciju un organizāciju, kā arī citiem sabiedrības un institūciju pārstāvjiem.

Dienests savas kompetences ietvaros visā Latvijas teritorijā uzrauga to normatīvo aktu ievērošanu, kuri regulē meža apsaimniekošanu un izmantošanu, novērtē normatīvo aktu darbību attiecībā uz meža apsaimniekošanu un izmantošanu, piedalās meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu projektu izstrādāšanā, izsniedz normatīvajos aktos noteiktās atļaujas, apliecības, apliecinājumus un citus dokumentus, atestē meža reprodūktīvā materiāla ieguves avotus un sertificē meža reprodūktīvo materiālu, veic meža sanitārā stāvokļa uzraudzību, pārbauda meža inventarizācijas datu kvalitāti, uztur Meža valsts reģistru, eksaminē mednieku un medību vadītāju kandidātus un izsniedz mednieka un medību vadītāju apliecības, kā arī pārbauda mednieku praktiskās iemaņas šaušanā ar medību ieroci. Dienests veic meža ugunsdrošības uzraudzību, un veic meža ugunsdzēsību. Tiek administrēta valsts un starptautiski finansēto atbalsta programmu realizācija mežsaimniecībā, informēta sabiedrība par meža un medību resursu stāvokli un to izmantošanu. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2010.gada 20.oktobra Regulu Nr. 995/2010, ar ko nosaka pienākumus tirgus dalībniekiem, kas laiž tirgū kokmateriālus un koka izstrādājumus, Dienests pārbauda tirgus dalībniekus un pārraudzības organizācijas, kas laiž tirgū kokmateriālus un koka izstrādājumus. Dienesta nodarbinātie informē un sniedz atbalstu meža īpašniekiem meža likumdošanas normatīvo aktu jautājumos, kā arī rūpējas, lai meža apsaimniekotāji zinātu, izprastu un ievērotu meža apsaimniekošanu regulējošo normatīvo dokumentu prasības.

Dienesta funkciju izpildi un pakalpojumus meža īpašniekiem un tiesiskajiem valdītājiem, medniekiem un pārējiem klientiem nodrošina centrālā administrācija, virsmežniecības, virsmežniecību biroji.

1. attēls. Valsts meža dienesta struktūra uz 01.01.2015.

Dienesta stratēģijas pamatelementi

Nākotnes redzējums

Līderis valstī informācijas, datu apjoma un apstrādes iespēju jomā saistībā ar meža un medību resursiem, tai skaitā nodrošinot aktuālu, kvalitatīvu un unikālu kartogrāfisko informāciju par mežu. Valsts pārvaldes iestāde, kas savas kompetences ietvaros nodrošina valsts meža politikā minētās uzraudzības un atbalsta funkcijas veikšanu visos Latvijas Republikas mežos, ar uzsvaru uz sabiedrības sociālo, ekonomisko un ekoloģisko interešu sabalansēšanu, tajā pašā laikā neierobežojot saimnieciskās darbības patstāvību, to panākot ar konkurētspējīgu, augsti kvalificētu, kompetentu un ar jaunākajām tehnoloģijām nodrošinātu personālu.

Misija

Sabiedrības interesēs nodrošināt likumu un likumpamatoto tiesību aktu piemērošanu un to ievērošanas kontroli visos mežos neatkarīgi no to īpašnieka.

Darbības mērķis

Nodrošināt meža un meža nozares ilgtspēju.

Vērtības

Profesionāls un kompetents personāls
Atbildība un godprātība
Pieejamība un sadarbība ar sabiedrību
Attīstība un inovācija
Komandas darbs un sadarbība
Neatkarīga eksperta tēls meža un medību resursu jomā
Vienāda attieksme pret visiem meža īpašniekiem

1.1. 2014. GADA GALVENĀS PRIORITĀTES UN INFORMĀCIJA PAR TO ĪSTENOŠANU

Pārskata gadā Dienestš pieejamību klientiem un administratīvās funkcijas īsteno centrālā administrācija, 10 virsmežniecības, 29 virsmežniecību biroji un līdz 2014. gada 31. martam struktūrvienība īpašu uzdevumu veikšanai – Meža pētīšanas stacija.

Pārskata gadā būtiska ietekme bijusi Dienesta struktūrvienības Meža pētīšanas stacijas - valsts zinātniskās izpētes mežu pārvaldes nodošana Zemkopības ministrijas pārraudzībā esošajām publiski atvasinātām personām Latvijas Lauksaimniecības universitātei un Latvijas Valsts mežzinātnes institūtam "Silava" ar 01.04.2014. Ņemot vērā Dienesta struktūrvienības –Meža pētīšanas stacijas izslēgšanu no Dienesta struktūras, samazinājies Dienesta darbinieku skaits.

Dienests ir izveidojis Kontroles un uzraudzības daļas vecākā eksperta štata vietu, kas nodrošina Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 20. oktobra Regulas Nr. 995/2010, ar ko nosaka pienākumus tirgus dalībniekiem, kas laiž tirgū kokmateriālus un koka izstrādājumus, prasību ievērošanas uzraudzību. Dienests uzsācis tirgus dalībnieku, kas laiž tirgū kokmateriālus un koka izstrādājumus, pārbaudes.

2014. gadā Dienests ir nodrošinājis izsludinātās ārkārtējās situācijas nosacījumu un režīma ievērošanu Āfrikas cūku mēra skartajās zonās, kā arī īstenojis aktivitātes vīrusa izplatības samazināšanai pārējā Latvijas teritorijā.

Dienests ir aktīvi iesaistījies Zemkopības ministrijas rīkotajās darba grupās, kurās notiek ar Dienesta funkcijām saistīto normatīvo aktu grozījumu izstrāde. Iesaistoties minēto grozījumu izstrādē, Dienesta primārais uzdevums ir sakārtot savā kompetencē esošos jautājumus, kas saistīti ar uzraudzības un administrēšanas funkciju.

2014. gadā Dienests ir sagatavojis informatīvo ziņojumu „Par pašreizējo situāciju meža ugunsdzēsībā Valsts meža dienestā un priekšlikumi situācijas risināšanai”, ko Zemkopības ministrija iesniegusi Valsts kancelejā, taču tā izskatīšana nav tikusi iekļauta Ministru kabineta sēdes darba kārtībā.

Dienests aktīvi iesaistījies Lauku attīstības programmas 2014. – 2020. gadam izstrādē. Turpinājusies dalība valsts un ES atbalsta pasākumu administrēšanā un koordinācijā, sadarbībā ar Lauku atbalsta dienestu.

Ir ticis papildināts ikdienas darbā nepieciešamais aprīkojums un atjaunots dienesta autotransports. Noslēgts līgums par vasaras un telpu dienesta apģērbu komplektu piegādi Dienesta nodarbinātajiem. tādējādi saglabājot virzību uz stabilu, konkurētspējīgu, augsti kvalificētu, kompetentu un ar jaunākajām tehnoloģijām apgādātu personālu.

Dienests ir pabeidzis Meža valsts reģistra informācijas sistēmas pilnveidošanu atbilstoši piešķirtajam finansējumam Eiropas Savienības atbalsta veidā un veic modernizētās sistēmas testēšanu.

1.2. MEŽA APSAIMNIEKOŠANAS UN IZMANTOŠANAS UZRAUDZĪBA

Meža atjaunošanas, ieaudzēšanas un jaunaudžu kopšanas uzraudzība

Meža atjaunošanas, ieaudzēšanas un jaunaudžu kopšanas mērķis ir izaudzēt augstražīgas un bioloģiski noturīgas mežaudzes, lai nodrošinātu tautsaimniecību ar nepieciešamajiem koksnes resursiem, vienlaikus saglabājot vides ekoloģisko līdzsvaru un veicot meža rekreācijas un estētisko īpašību paaugstināšanu. Dienests veic minēto mežsaimniecisko pasākumu apjoma fiksēšanu, kvalitātes

pārbaudes un statistikas datu apkopošanu.

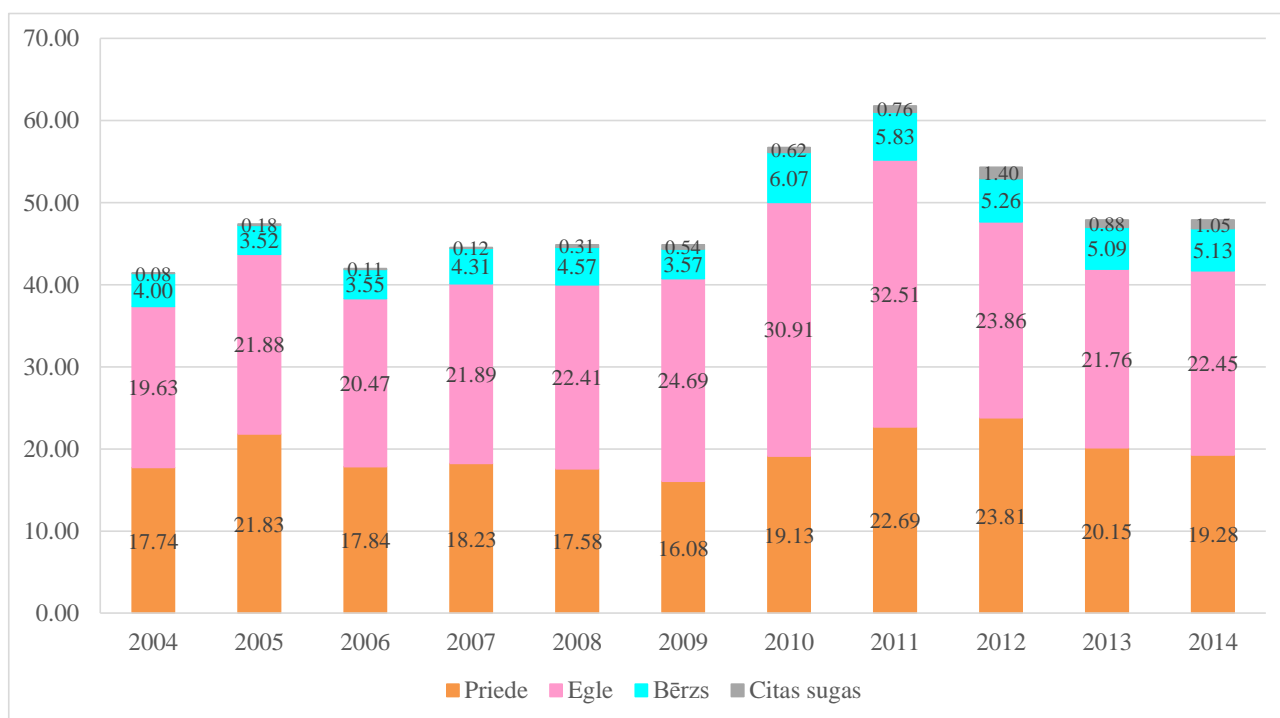
Meža reprodūktīvā materiāla iegūve un sertificēšana

Meža reprodūktīvā materiāla iegūves un sertificēšanas mērķis ir saglabāt Latvijas meža koku sugu ģenētisko daudzveidību un uzlabot atjaunoto un ieaudzēto mežaudžu produktivitāti, vitalitāti un atjaunošanās spēju. Atbilstoši normatīvo aktu prasībām Dienests veic meža reprodūktīvā materiāla ražošanas, izmantošanas un tirdzniecības kontroli.

Uz 01.01.2015. Dienests Meža reprodūktīvā materiālā iegūves avotu reģistrā ir reģistrējis un aktualizējis informāciju par 171 augstākās („uzlabots” un „pārāks”) kategorijas meža reprodūktīvā materiāla iegūves avotiem.

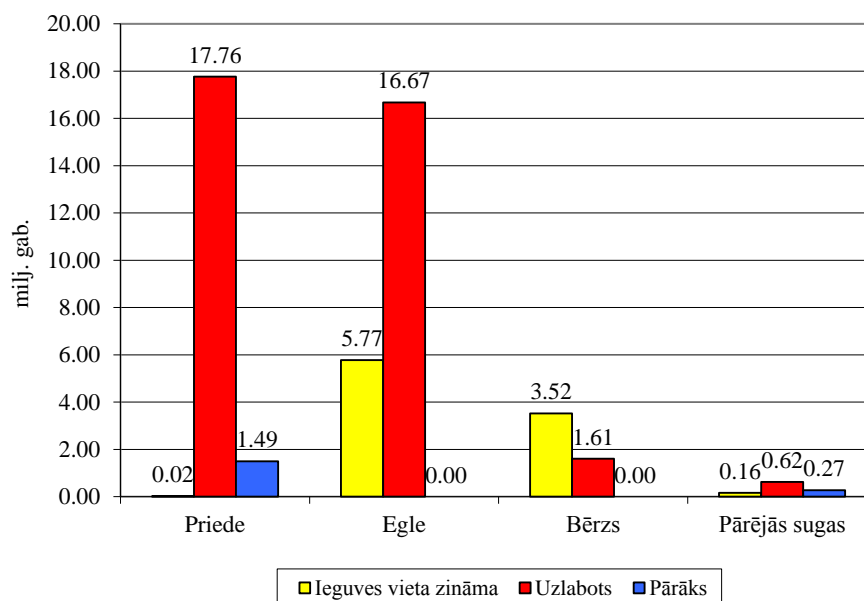
2014. gadā meža koku sēkļu ražošanai ir ievākti 837 hektolitri čiekuri, stādu audzēšanai - 3166 kg ozola zīles un citu koku sugu sēklas un 43 tūkst. papeļu spraudņi.

2014. gadā izaudzēti, sertificēti un izmantoti meža atjaunošanai vai ieaudzēšanai 47.90 milj., tai skaitā 38.43 milj. ģenētiski augstvērtīgāko kategoriju „uzlabots” un „pārāks” meža koku sējeņi un stādi. Uz citām Eiropas Savienības dalībvalstīm pārvietoti 9.05 milj. meža koku sējeņi un stādi, bet papildus no citām Eiropas Savienības dalībvalstīm ievesti 0.2 milj. stādu.

2. attēls. Izaudzētais un meža atjaunošanai un ieaudzēšanai pielietotais stādāmais materiāls 2004.-2014.g., milj. gab.

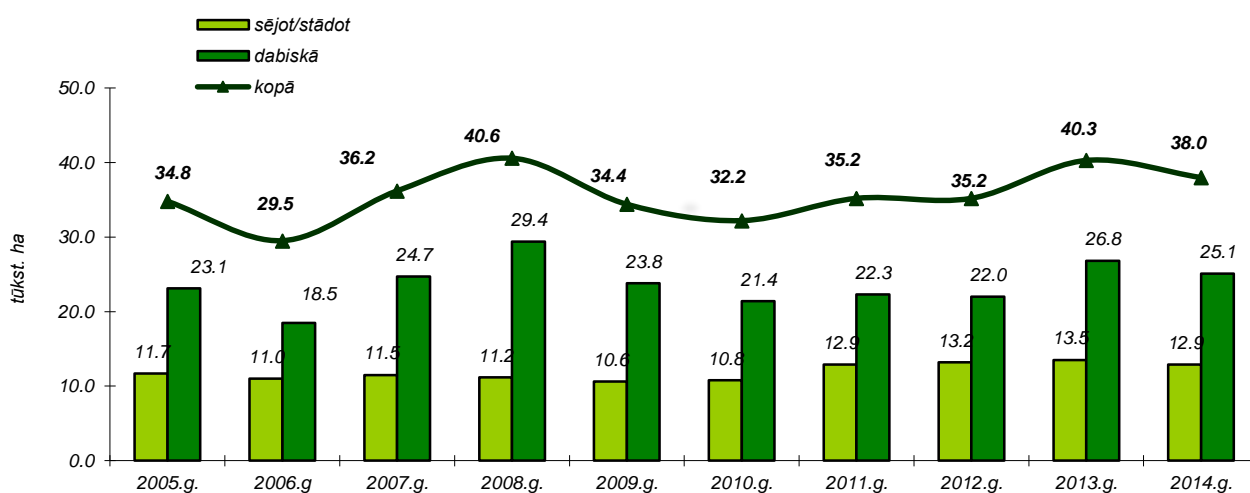

3. attēls. Izaudzētais un meža atjaunošanai un ieaudzēšanai 2014.gadā pielietotais stādāmais materiāls sadalījumā pa kategorijām, milj. gab.

Meža atjaunošana

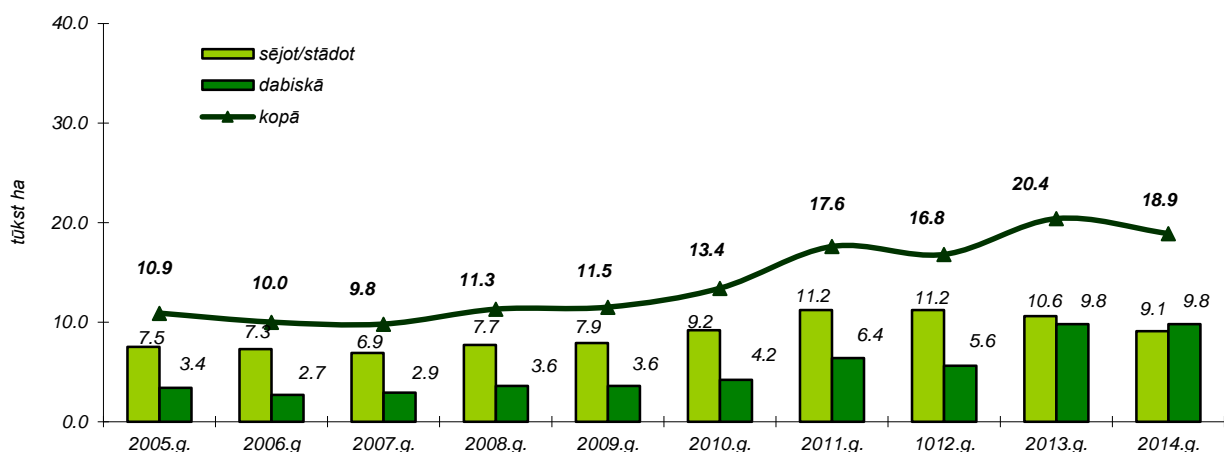
Meža atjaunošanas pamatuzdevums ir mežsaimniecības prasībām atbilstoša produktīva un kvalitatīva meža izaudzēšana, mežu atjaunojot sējot vai stādot, vai veicinot dabisko atjaunošanos, ja tā norit ar dotajiem augšanas apstākļiem atbilstošām koku sugām.

Kā liecina Dienesta apkopotā informācija par meža atjaunošanu valstī, 2014.gadā Latvijā kopā atjaunoti 38,0 tūkst. ha meža, no kuriem valsts mežā atjaunoti 18,9 tūkst. ha, pārējo īpašnieku mežā atjaunoti – 19,1 tūkst. ha. 2014.gada atjaunošanas apjomi ir par 2,3 tūkst. ha mazāki kā 2013.gadā, tomēr tie ir optimāli un stabili, jo ir līdzvērtīgi gada laikā kailcirtēs nocirstajām platībām.

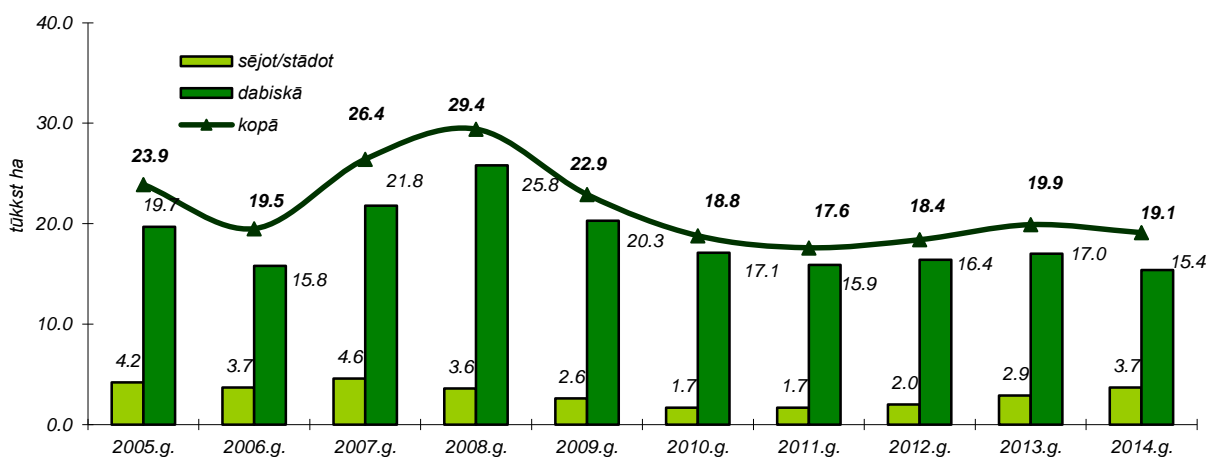

4. attēls. Meža atjaunošana 2005.-2014.g., tūkst. ha

Salīdzinājumā ar 2013.gadu pārējo īpašnieku mežos 2014. gadā meža atjaunošanas apjomi samazinājušies par 0,8 tūkst. ha, valsts mežos atjaunots par 1,5 tūkst. ha mazāk.

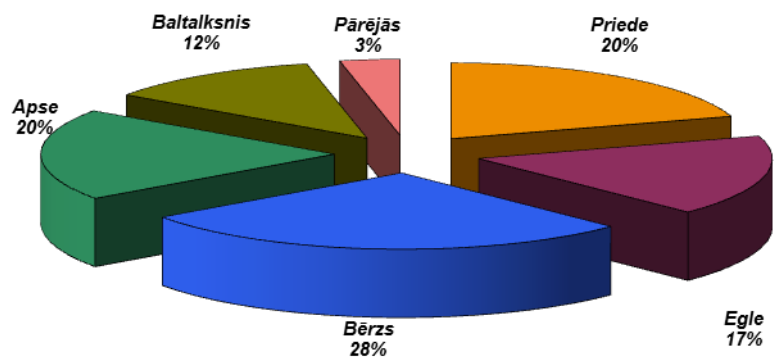
5. attēls. Meža atjaunošana valsts mežos 2005.-2014.g., tūkst. ha

6. attēls. Meža atjaunošana pārējo īpašnieku mežos 2005.-2014.g., tūkst. ha

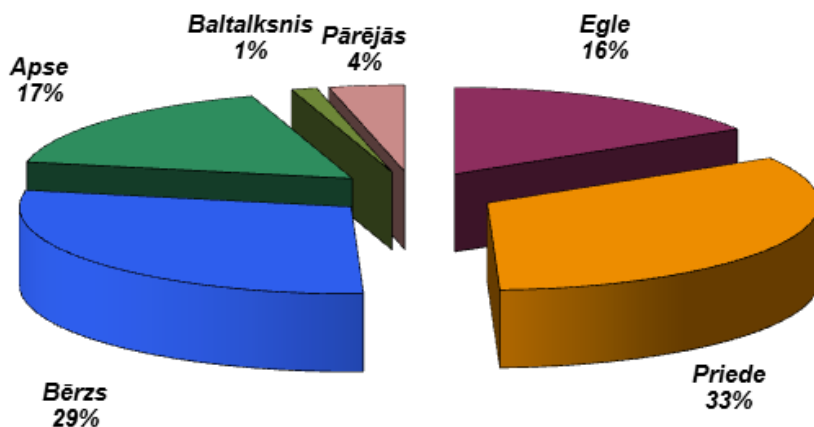
2014.gadā mežs sējot un stādot atjaunots 12,9 tūkst. ha platībā (34 % no atjaunotās meža kopplatības); valsts mežos sējot vai stādot atjaunoti 9,1 tūkst. ha (48 %), bet pārējo īpašnieku mežos – 3,7 tūkst. ha, kas ir 19 % no kopējās 2014.gadā atjaunotās meža platības pārējo īpašnieku mežos.

Meža atjaunošanas noteikumu prasības un meža īpašnieku vai tiesisko valdītāju pieņemtie lēmumi atjaunojamās koku sugas izvēlē nodrošina meža atjaunošanu ar piecām galvenajām, saimnieciski izmantojamām koku sugām – bērzu, priedi, egli, apsi un baltalksni 2014.gadā Latvijā ar skuju kokiem atjaunoti 14,2 tūkst. ha jeb 37 % no atjaunotās kopplatības (egle – 17 %, priede – 20 %), bet ar lapu kokiem 23,8 tūkst. ha jeb 63% no atjaunotās kopplatības.

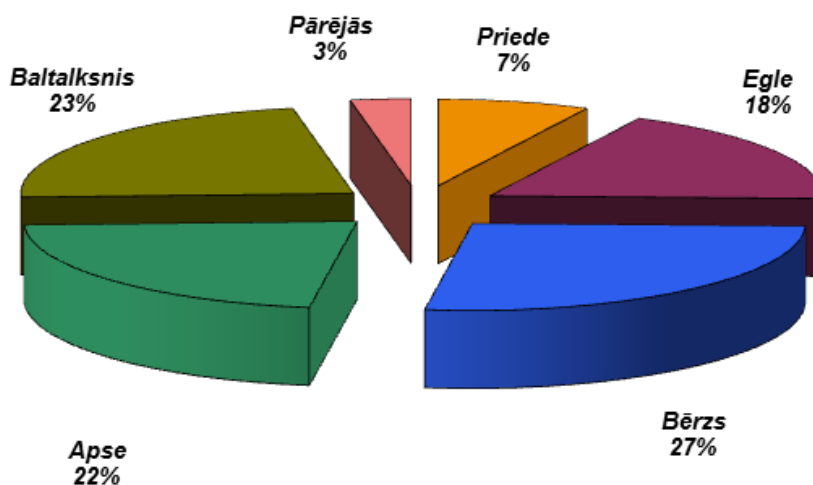

7. attēls. Koku sugu īpatsvars meža atjaunošanā 2014.g. Latvijā, %

Galvenās lapu koku sugas meža atjaunošanā ir: bērzs – 10,5 tūkst. ha (28 %), apse- 7,4 tūkst. ha (20%), baltalksnis 4,6 tūkst. ha (12%). Galvenās koku sugas meža atjaunošanā valsts mežos un pārējo īpašnieku mežos ir atšķirīgas: valsts mežos 49 % platību ir atjaunotas ar skuju kokiem (t.sk. egle 16 %, priede 33%), bet pārējo īpašnieku mežos ar skuju kokiem tiek atjaunotas 25 % platības (t.sk. egle – 18 % un priede – 7%) un dominē ar bērzu atjaunotās audzes (27 %), kā arī ievērojamu īpatsvaru sastāda apse (22 %) un baltalksnis (23 %).

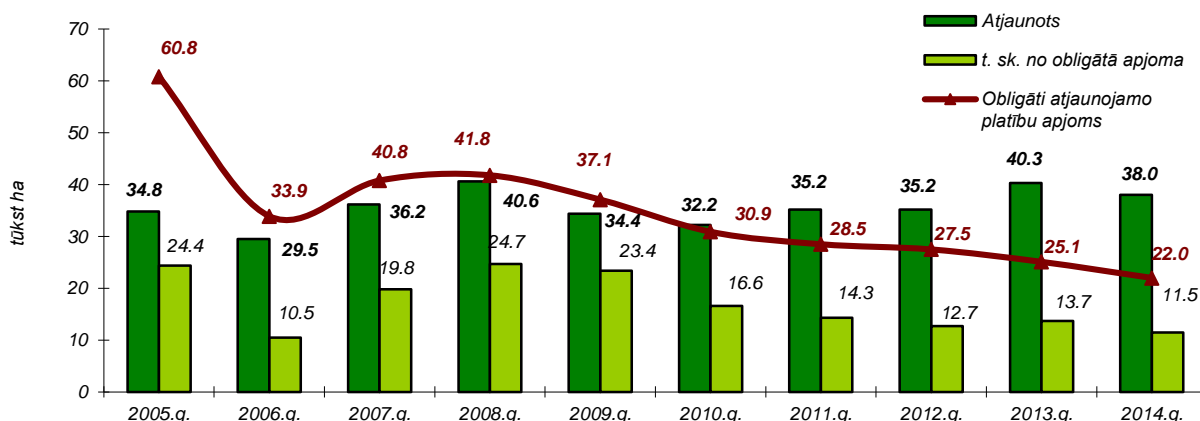

8. attēls. Koku sugu īpatsvars meža atjaunošanā 2014.g. valsts mežos, %

9. attēls. Koku sugu īpatsvars meža atjaunošanā 2014.g. pārējo īpašnieku mežos, %

Terminā neatjaunoto platību kopējais apjoms valstī 2014.gada beigās bija 10,5 tūkst. ha, ko veido neatjaunotās platības galvenokārt pārējo īpašnieku mežos.

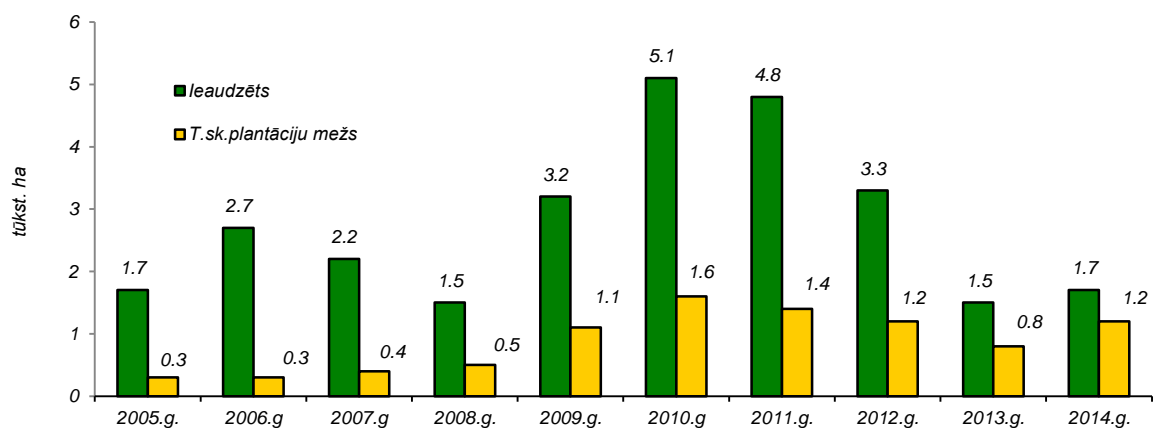

10. attēls. Obligāti atjaunojamo un atjaunoto platību salīdzinājums 2005.-2014.g., tūkst. ha

Meža ieaudzēšana

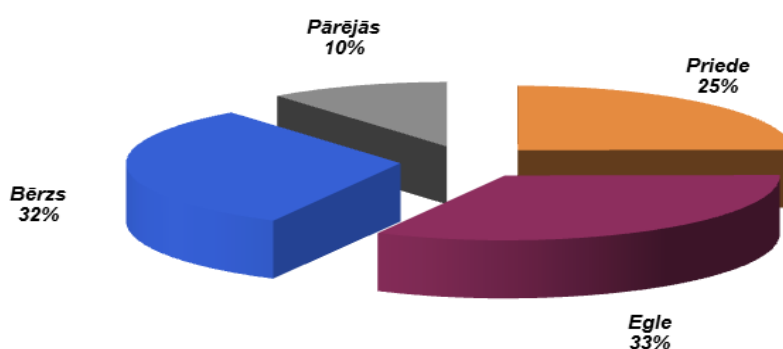
Meža ieaudzēšana ir jauna meža sēšana un stādīšana ar mežu neapklātās zemēs. Meža ieaudzēšanai lauksaimniecībā neizmantotās zemēs ir vairāki mērķi. Kā galvenie minami: racionāla zemes izmantošana, vides piesārņojuma samazināšana, lauku ainavu dažādošana, rekreācijas iespēju paplašināšana u.c. Ieaudzētās meža platības var ierīkot arī kā plantāciju mežu, kas ir īpašiem mērķiem ieaudzētas mežaudzes. Ieaudzējot plantāciju mežu, būtu lietderīgi izmantot tikai selekcionētu stādāmo materiālu, jo šāda stādāmā materiāla augšanas gaita un koku kvalitāte ir labāka, nekā stādot mežēņus.

2014. gadā valstī lauksaimniecībā neizmantotās zemēs ieaudzētas 1,7 tūkst. ha mežaudzes, no kurām 1,2 tūkst. ha reģistrētas kā plantāciju meži.

11. attēls. Meža ieaudzēšana Latvijā 2005.-2014.g., tūkst. ha

Galvenās ieaudzētās koku sugas ir egle (33%), bērzs (32%) un priede (25%), pārējās koku sugas – baltalksnis, apse, melnalksnis, ozols u.c. – sastāda 10% no ieaudzētajām platībām.

12. attēls. Koku sugu īpatsvars 2014.g. ieaudzētajās platībās Latvijā, %

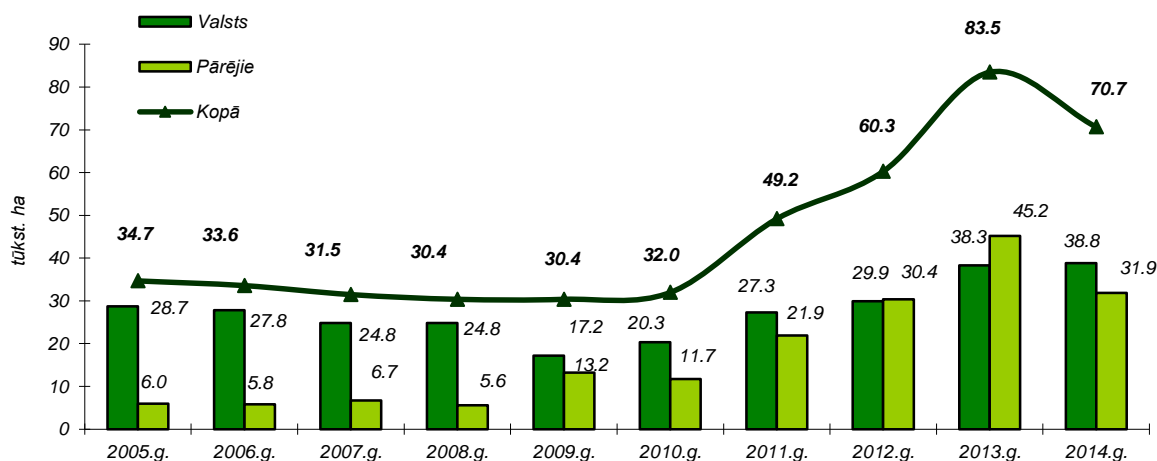
Jaunaudžu kopšana

Jaunaudžu kopšanu veic ar mērķi, veicināt konkrētiem meža augšanas apstākļiem vislabāk piemērotu koku sugu attīstību. Jāpiemin arī tas, ka kopšana palielina nākotnes meža ražību un atstājamo koku vērtību, kas ir atkarīga no stādu vai sēkļu ģenētiskajām īpašībām. Pareiza stādu izvēle ievērojami ietekmē krājas pieaugumu, kā arī stumbru kvalitāti. Pareizi izkopjot jaunaudzes atstājamiem kokiem ievērojami palielinās augšanas telpa un samazinās meža audzēšanas cikla ilgums, respektīvi, vēlamo rezultātu iegūst vidēji par 10-20 gadiem ātrāk (ja audzi plānots nocirst pēc caurmēra, tas ir, kad valdošā koku suga sasniegusi galvenās cirtes caurmēru), un koki ir ar taisniem un resniem stumbriem.

Kopš 2008.gada meža īpašnieki var pieteikties uz Valsts un Eiropas Savienības finansējumu jaunaudžu kopšanā atbalsta pasākumā „Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana”. 2014.gadā Dienestā ir iesniegti un izvērtēti Meža apsaimniekošanas plāni, kuros plānots saņemt Valsts un Eiropas Savienības atbalstu 9,5 tūkst. ha jaunaudžu kopšanai.

2014.gadā jaunaudžu kopšana valstī kopā veikta 70,7 tūkst. ha apjomā, t. sk. valsts mežos – 38,8

tūkst. ha, pārējo īpašnieku mežos – 31,9 tūkst. ha. Visvairāk koptas egļu (32%), bērzu (32%) un priežu (21%) jaunaudzēs, pārējo kopto koku sugu jaunaudzēs sastāda 15%.

13. attēls. Jaunaudzju kopšana 2005.-2014.g., tūkst. ha

Meža inventarizācija

Meža likuma 29.pants nosaka, ka meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs savā īpašumā vai tiesiskajā valdījumā nodrošina pirmreizēju meža inventarizāciju un tās datus iesniedz Dienestam, kā arī vismaz reizi 20 gados un normatīvajos aktos noteiktajos citos gadījumos veic atkārtotu meža inventarizāciju.

Meža inventarizācijas dati satur informāciju par mežu un meža zemi, par tajā veikto saimniecisko darbību - koku ciršanu, meža atjaunošanu, jaunaudzju kopšanu, ceļu būvi un rekonstrukciju mežā u.c.

Meža inventarizācijas kārtību nosaka Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumi Nr.88 "Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi". 2014.gads ir pēdējais, kad meža inventarizācijas datus drīkstēja sagatavot tikai Dienestā reģistrēti meža inventarizācijas veicēji. Pavisam Dienestā reģistrēti 889 inventarizācijas veicēji, 2014.gadā no jauna reģistrēti 117.

Turpmāk meža inventarizācijas darbus būs tiesīgas veikt sertificētas personas. Sertifikātus meža inventarizācijas darbu veikšanai fiziskām personām izsniegs atbilstības novērtēšanas institūcijas, kas akreditētas likumā „Par atbilstības novērtēšanu” minētajā nacionālajā akreditācijas institūcijā atbilstoši standartā LVS EN ISO/IEC 17024:2005 „Atbilstības novērtēšana. Vispārīgās prasības personu sertificēšanas institūcijām” noteiktajām prasībām.

Dienests pieņem meža īpašnieka vai tiesiskā valdītāja iesniegtos meža inventarizācijas datus, izvērtē tajos sniegtās informācijas atbilstību izvirzītajām kvalitātes prasībām un pieņem lēmumus par meža inventarizācijas datu pievienošanu Meža valsts reģistram. 2014.gadā Dienests izvērtēšanai un pievienošanai Meža valsts reģistram ir saņēmis 15763 meža inventarizācijas lietas (zemes vienības 20174). Meža valsts reģistram tika pievienoti 14650 lietu dati (zemes vienības 18729). Par 1113 meža inventarizācijas lietām (1445 zemes vienības) meža īpašnieks un inventarizācijas veicējs ir saņēmis atteikumu datu pievienošanai Meža valsts reģistram, iesniegtās informācijas neatbilstības dēļ.

Iesniegumu pārbaudes un apliecinājumu izsniegšana

Meža īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam Dienestā ir jāsaņem atļauja (apliecinājums) koku ciršanai. Lai varētu saņemt darbības atļauju, meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs vēršas ar rakstisku iesniegumu Dienestā.

Pirms apliecinājumu izsniegšanas Dienesta nodarbinātie izlases veidā pārbauda, vai iesniegumā minētā darbība atbilst normatīvajiem aktiem un stāvoklim dabā. 2014.gadā Dienests ir izsniedzis ciršanas apliecinājumus 79 051 cirsmā, no tiem apliecinājumus valsts mežos 20 922 cirsmām un pārējos mežos 58 129 cirsmām. 2014.gadā koku ciršana mežā, dažādos ciršu veidos, bija paredzēta 126,1 tūkst. ha platībā.

Izsniedzot ciršanas apliecinājumus, Meža valsts reģistrā tiek uzskaitītas plānotās izcērtamās platības un plānotais izcērtamās koksnes apjoms. Meža valsts reģistrā uzkrāto informāciju par plānoto un veikto saimniecisko darbību meža zemē izmanto arī citas valsts institūcijas.

Ciršanas apjoms

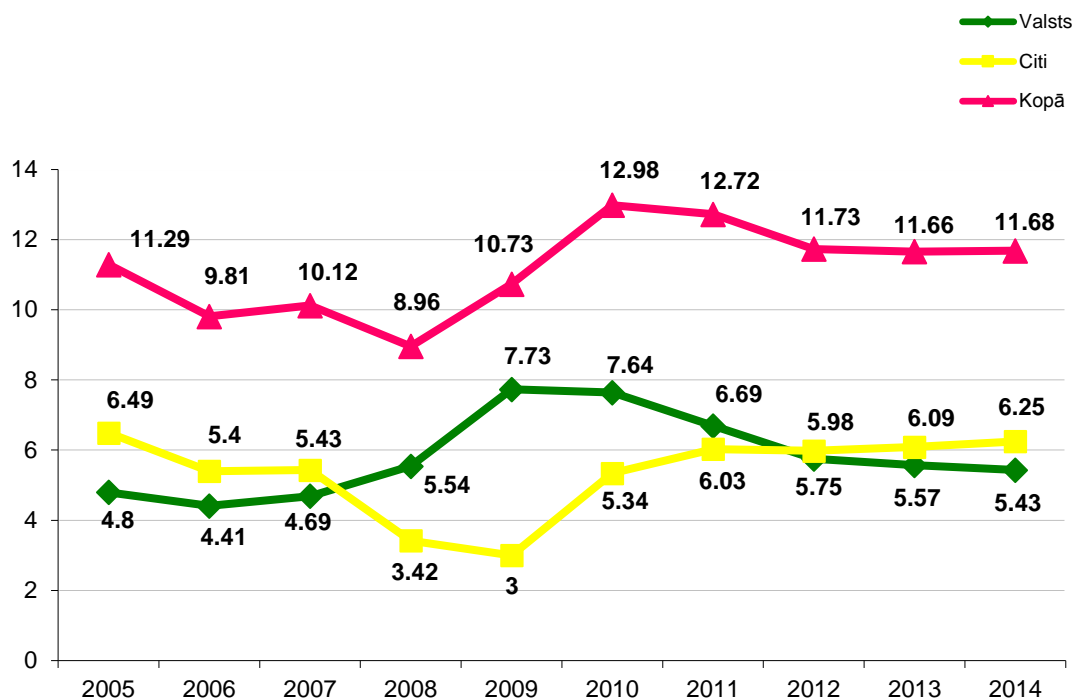
Lai sabiedrības rīcībā būtu operatīva informācija par Latvijas mežos plānotajām saimnieciskajām darbībām un to apjomu, Dienests katru mēnesi apkopo informāciju par iepriekšējā mēnesī izsniegtajiem apliecinājumiem un tajos uzrādīto plānoto ciršanas apjomu.

Meža īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam katru gadu līdz 1.februārim ir jāinformē Dienests par iepriekšējā gadā veikto saimniecisko darbību. Informācijas iesniegšana notiek rakstiski – iesniegto pārskatu veidā. Iesniegto informāciju Dienesta nodarbinātie fiksē Meža valsts reģistrā. Katru gadu pēc pārskatu saņemšanas no meža īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem, tiek apkopota informācija par pārskatos uzrādīto, izcirsto likvīdās koksnes apjomu.

Dienests nodrošina maksimāli pieļaujamā ciršanas apjoma (tāmes) galvenajā cirtē administrēšanu valsts mežos. Tāme galvenajā cirtē valsts mežos tiek noteikta sadalījumā pa koku sugām, platībām (ha) un apjomiem (m³).

Ministru kabineta 2010.gada 30.jūnija rīkojumā Nr.364 "Par koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu 2011.-2015.gadam" noteiktais maksimāli pieļaujamais ciršanas apjoms pieciem gadiem galvenajā cirtē valsts mežos ir 23,19 milj. m³ likvīdās koksnes 92 063,4 ha platībā. No tā akciju sabiedrības „Latvijas valsts meži” valdījumā esošajos valsts mežos – 22,13 milj.m³ likvīdās koksnes 84 962 ha platībā.

Kopā 2014.gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir nocirsts par 0.02 milj. m³ vairāk: valsts mežos – par 0,14 milj. m³ mazāk, bet pārējos mežos – par 0.16 milj. m³ vairāk.

14. attēls. Izcirstās koksnes apjomi 2005.-2014.g., milj. m³

Atmežošana

Atmežošana, ir personas darbības izraisīta **meža** pārveidošana citā zemes lietošanas veidā (definīcija Meža likuma 1.panta 3.punktā).

2013.gada 1.janvārī spēkā stājušies Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumi Nr.889 „Noteikumi par atmežošanas kompensācijas noteikšanas kritērijiem, aprēķināšanas un atlīdzināšanas kārtību” (turpmāk- MK noteikumi Nr.889) un Ministru kabineta 2013.gada 5.marta noteikumi „Kārtība, kādā lauksaimniecībā izmantojamu zemi ierīko mežā, kā arī izsniedz atļauju tās ierīkošanai”.

Dienesta kompetence atmežošanas procesā turpmāk saistīta tikai ar atmežošanas kompensācijas (*kompensācija valstij par izdevumiem, saistītiem ar atmežošanas izraisīto negatīvo seku novēršanu*) aprēķināšanu. Pēc tam, kad kompetentā institūcija izdevusi administratīvo aktu, kas personai piešķir tiesības veikt būvniecību vai tiesības mežā ierīkot lauksaimniecībā izmantojamu zemi, Dienests izsniedz apliecinājumu atmežošanas cirtei (ja koku ciršanai konkrētajā gadījumā ir nepieciešams apliecinājums).

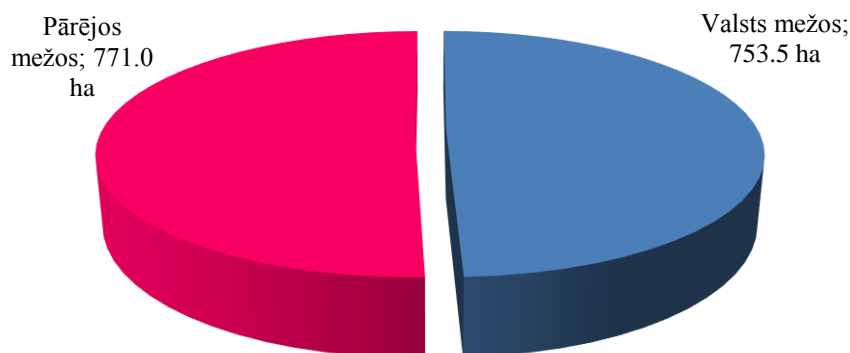
Pārskata gadā Dienests saņēma 358 pieprasījumus atmežošanas kompensācijas aprēķinam. Atmežošana plānota gan būvniecībai, gan derīgo izrakteņu ieguvei, kā arī lauksaimniecības zemju ierīkošanai mežā.

1.3. MEŽA SANITĀRĀ STĀVOKĻA UZRAUDZĪBA

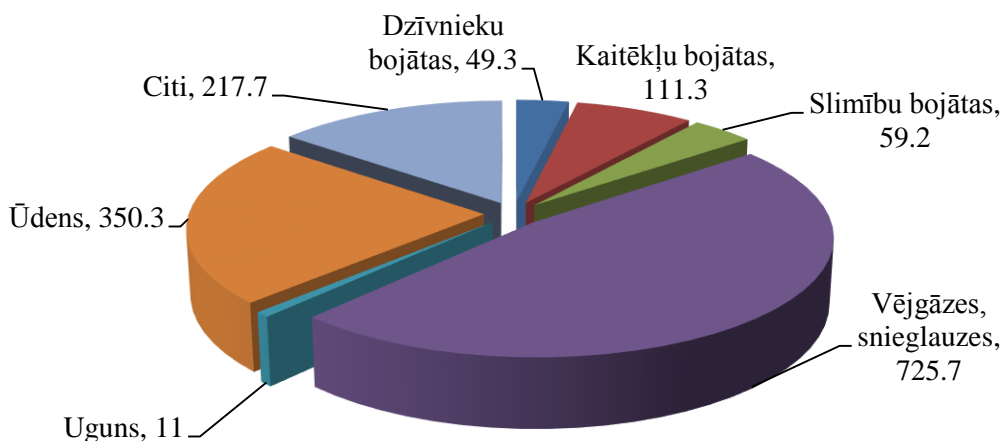
Dienests veic meža sanitārā stāvokļa uzraudzību visos Latvijas mežos, lai nodrošinātu meža apsaimniekošanu tādā veidā, kas nepasliktinātu meža veselības stāvokli, savlaicīgi konstatējot kaitēkļu un slimību savairošanos.

Katru gadu dažādu faktoru dēļ daļa mežaudžu platības zaudē augtspēju, kā rezultātā tās iet bojā un tiek nocirstas pēc Dienesta sanitārā atzinuma saņemšanas. 2014. gadā Dienesta sanitāros atzinumus audžu nociršanai sanitārajā vienlaidus cirtē izsniedza 1524,5 ha platībā, tai skaitā 753,5 ha (49,4 %) – valsts mežos un 771,0 ha (50,6 %) – pārējo īpašnieku mežos.

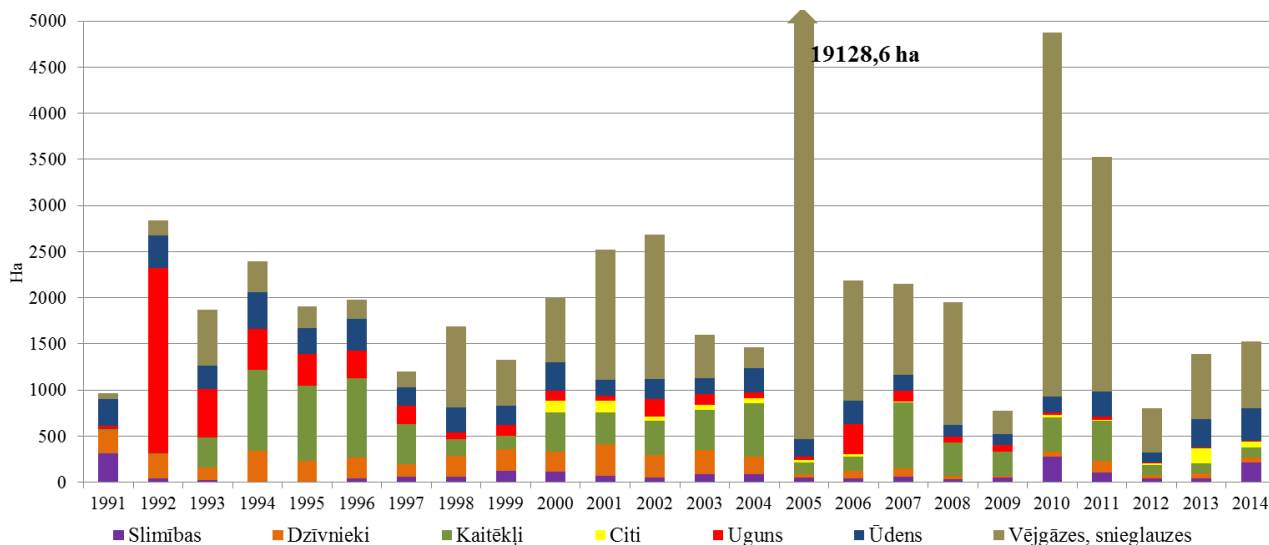
15. attēls. Mežaudžu platības, kuras atļauts nocirst vienlaidus sanitārajā cirtē valsts un pārējos mežos 2014. g., ha

2014. gadā būtiskākais meža platību bojājumu cēlonis bija vējgāzes, kas sastāda aptuveni pusi no visiem bojājumiem. Samērā daudz ir arī pārmērīga mitruma rezultātā bojāgājušās audzes. Pārējie cēloņi - kaitēkļi, slimības, dzīvnieki, ugunsgrēki ir mazāk nozīmīgi.

16. attēls. Mežaudžu platību, ko atļauts nocirst galvenajā cirtē pēc sanitārā atzinuma, sadalījums pa bojājuma cēloņiem 2014. g., ha

Lielākais bojāto mežaudžu īpatsvars ir Zemgalē – 434,1 ha, Vidzemē – 404,7 ha un Latgalē – 350,4 ha, mazāk Kurzemē – 216,2 ha un Rīgas/Pierīgas reģionā – 119,1 ha. Salīdzinot ar 2013. gadu, augtspēju zaudējušās platības ir palielinājušās, taču, skatoties ilgtermiņa statistikā, platību līmenis atbilst vidējam ikgadējam līmenim.

17. attēls. Izsniegtie Dienesta sanitārie atzīnumi laika posmā no 1991. - 2014.g., ha

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2014. gadā būtiskākais no stumbra kaitēkļiem ir egļu astoņzobu mizgrauzis (*Ips typographus*), kas izraisījis mežaudžu bojāeju 93,0 ha platībā. Saskaņā ar meža kaitēkļu monitoringa rezultātiem, ko veic LVMI „Silava”, paaugstināts egļu astoņzobu mizgrauža populācijas līmenis 2014. gadā konstatēts Limbažu un Cēsu apkārtnēs. Nelabvēlīgie laikapstākļi pavasara beigās un vasaras sākumā kavēja mizgrauža pirmās paaudzes izlidošanas sekmes, savukārt karstā vasara veicināja otrās un māsu paaudzes izlidošanu. 2015. gadā tiek prognozēts egļu astoņzobu mizgrauža populācijas pieaugums Ziemeļvidzemē, Dienvidkurzemē un Dienvidlatgalē.

Novēroti arī vairāki skujugrauzēju kaitēkļu savairošanās gadījumi dažādos Latvijas reģionos. 2012. gadā Daugavpils pilsētas mežos, Stropos, aptuveni 200 ha platībā tika konstatēta ievērojama priežu defoliācija, ko izraisīja priežu audžu tīklapsenes (*Acantholyda posticalis*) masveida savairošanās. 2014. gadā priedes spēja atjaunot savus vainagus, jo tīklapsenes populācija bija zemā līmenī. 2015. gadā tiek prognozēta priežu audžu tīklapsenes masveida izlidošana, jo kā liecina LVMI „Silava” zemeszemes apsekojumi, pronimfu jeb īpatņu skaits, kas izlidos pavasarī sasniedz 249 uz m². Kaitēkļa bīstamība saistīta ar to savairošanās ilglaicību – tā var ilgt vairāk nekā 10 gadus. Šis ir otrais Latvijas teritorijā novērotais šī kaitēkļa masveida savairošanās gadījums.

Kopš 2012. gada tiek novērots arī priežu rūsganās zāglapsenes (*Neodiprion sertifer*) populācijas pieaugums. 2014. gadā masveida savairošanās novērota Dundagas novadā. Saskaņā ar LVMI „Silava” monitoringa datiem 2015. gadā tiek prognozēts zāglapsenes populācijas pieaugums plašākā reģionā - Kurzemē, Vidzemē un Zemgalē. Priežu rūsganās zāglapsenes galvenokārt apdraud priežu jaunaudzis, bet masveida savairošanās gadījumos tiek apdraudētas arī briestaudzes un pieaugušas audzes.

1.4. DABAS AIZSARDZĪBA MEŽĀ

Dabas aizsardzības mērķis ir bioloģiskās daudzveidības līmeņa saglabāšana un dabas resursu ilgtspējīgas izmantošanas nodrošināšana.

Mikroliegumu izveidošana un aizsardzība

Mikroliegumi ir teritorijas, kuras veido, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamas sugas vai biotopa aizsardzību ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Mikroliegumus var veidot arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ja funkcionālās zonas nenodrošina aizsargājamās sugas vai biotopa aizsardzību.

Pamatojoties uz Sugu un biotopu aizsardzības likumu un Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumiem Nr.940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanu un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu", Dienests meža zemēs nosaka mikroliegumus. Vienlaikus īpaši aizsargājamo putnu sugu mikroliegumiem tiek noteiktas buferzonas. Ar izveidotajiem mikroliegumiem saistītie dokumenti saskaņā ar normatīvajiem aktiem tiek nodoti citām ar vides aizsardzību saistītām organizācijām.

Meža zemēs 2014. gadā izveidoti 72 mikroliegumi ar kopējo platību 843 ha, no tiem 60% jeb 43 mikroliegumi izveidoti valsts mežos ar kopējo platību 557 ha.

Dienests mikroliegumus sāka veidot 2000.gadā, kopš tā laika ir 2182 spēkā esoši mikroliegumi ar kopējo platību 39,2 tūkst. ha. No tiem 1256 mikroliegumi (34,3 tūkst. ha, neskaitot buferzonas) izveidoti īpaši aizsargājamām putnu sugām, pārējie 934 (4,9 tūkst. ha) - īpaši aizsargājamiem biotopiem, augiem, kukaiņiem u.c.. Pēc platības 93 % mikroliegumu izveidoti valsts mežos, 7 % - pārējos mežos (fizisku un juridisku personu privātie, juridiskie, pašvaldību).

Platības ar saimnieciskās darbības aprobežojumiem mežā

Mežā tiek izdalītas vairāku veidu teritorijas ar saimnieciskās darbības aprobežojumiem, kas savstarpēji atšķiras pēc teritorijas izveidošanas mērķiem (sugu un biotopu aizsardzība, ūdens resursu, ainavu, ģenētisko resursu u.c. aizsardzība) un aizsardzības režīma. Pēc Meža valsts reģistra datiem, meža zemēs, kurās veikta meža inventarizācija, Latvijā kopumā ir aprobežoti 862,8 tūkst. ha jeb 28% no kopējās meža platības. Vairāk nekā puse no šīm teritorijām (456,6 tūkst. ha) atrodas valsts īpašumā, nedaudz mazāk – privātpersonu (privāto fizisko un privāto juridisko personu) īpašumā (383,8 tūkst. ha) un pašvaldību īpašumā (22,4 tūkst. ha). Lielākās platības no aprobežotajām teritorijām aizņem valsts nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT), vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas, t.sk., kultūras pieminekļi un to aizsargjoslas, un mikroliegumi.

Iepriekš minētajās teritorijās ir noteikti dažādi saimnieciskās darbības aprobežojumi – no pilnīgas mežsaimnieciskās darbības aizlieguma visa kalendārā gada garumā līdz koku ciršanas aizliegumam atsevišķos gada mēnešos vai īpašiem cirtes izpildes nosacījumiem. Pārskatā dati atspoguļoti sadalījumā pa 5 galvenajiem aprobežojumu veidiem: vispārējs mežsaimnieciskās darbības aizliegums, galvenās un kopšanas cirtes aizliegums, galvenās cirtes un kailcirtes aizliegums, kā arī -nepastāv saimnieciskās darbības aprobežojumi. Kopumā valstī 71,8% ir saimnieciskie meži, savukārt 14,5% mežu ir aizsardzības atzīme par kādu no aizsargājamo teritoriju veidiem, bet nepastāv iepriekš minētie mežsaimnieciskās darbības aprobežojumi (piemēram, Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta (turpmāk - ZVBR) ainavu aizsardzības vai neitrālā zona), 3,3% aizliegta ir mežsaimnieciskā darbība, 6,9% - kailcirte, 2,3% - kopšanas un galvenā cirte, 1,2% - galvenā cirte. Privātpersonām piederošajos mežos ir augstākais saimniecisko mežu un mežu ar aizsardzības atzīmi, bet bez saimnieciskās darbības aprobežojuma īpatsvars, attiecīgi 74,7% un 16,7%. Pašvaldību mežos, vairāk nekā 50% ir aizsargājamas teritorijas, galvenokārt vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas un ĪADT.

Aizsargājamo teritoriju mežu platības, tūkst. ha

Aizsargājamo teritoriju kategorijas	Privātas juridiskas, fiziskas personas	Valsts	Pašvaldības	Kopā
Aprobežotās teritorijas kopā*	383,8	456,6	22,4	862,8
t.sk. Valsts nozīmes ĪADT, t.sk. ZVBR	282	310,2	10,5	602,7
t.sk. Vietējas nozīmes ĪADT	0,3	0,6	0,2	1,1
t.sk. Mikroliegumi	2,7	36,3	0,2	39,2
t.sk. Buferzonas ap mikroliegumiem	2,3	35,4	0,1	37,8
t.sk. Zinātniskie objekti	0,9	4,6	0,04	5,5
t.sk. Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas (izņemot aizsargjoslas ap kultūras pieminekļiem) un meži pilsētu administratīvajās teritorijās	118,1	148,3	18,2	284,6
t.sk. Kultūras pieminekļi	37,1	15,1	1,4	53,6
t.sk. Ģenētisko resursu audzes	0,2	4,7	0,02	4,9
t.sk. Bioloģiski nozīmīgi meža struktūras elementi	0,5	0,7	0,002	1,2
t.sk. Īpaši aizsargājami meža iecirkņi	1,5	11,1	0,05	12,6
Bez aprobežojumiem (saimnieciskie meži)	1133,5	1039	21,3	2193,8
Meža platība kopā	1517,3	1495,6	43,7	3056,6

*Aizsargājamo teritoriju platības savstarpēji daļēji pārklājas, tādēļ dažādus aprobežoto teritoriju veidus nedrīkst aritmētiski summēt. Aprobežoto teritoriju kopējo platību veido unikālo nogabalu ar vienu vai vairākām aizsardzības atzīmēm platību summa.

Mežsaimnieciskās darbības aizliegumi meža platībās pa īpašnieku kategorijām (tūkst. ha)

Mežsaimnieciskās darbības aprobežojumi	Privātas juridiskas, fiziskas personas	Valsts	Pašvaldības	Kopā
Mežsaimnieciskās darbības aizliegums	8,1	91,1	1,1	100,3
Kopšanas un galvenā cirtes aizliegums	9,8	58,5	0,9	69,2
Galvenās cirtes aizliegums	8,9	27,5	1,7	38,1
Kailcirtes aizliegums	103,1	95,5	13,2	211,8
Aizsargājamas teritorijas bez aprobežojumiem	254	184	5,5	443,5
Meži bez aprobežojumiem (saimnieciskie meži)	1133,4	1039	21,3	2193,7
Meža platība kopā	1517,3	1495,6	43,7	3056,6

1.5. MEŽA UGUNSAPSARDZĪBA

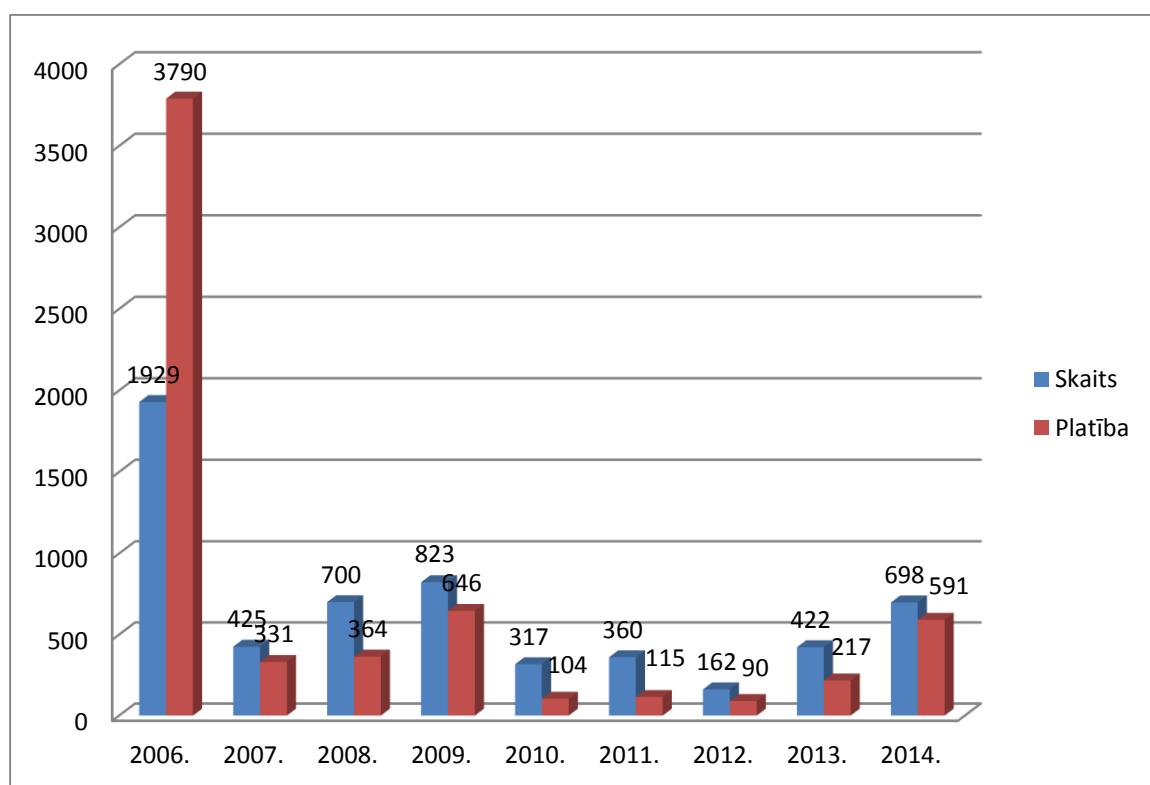
2014.gadā meža ugunsnedrošais laikposms tika noteikts 17.aprīli un turpinājās līdz 15.septembrim.

Kopā pārskata gadā tika atklāti un dzēsti 698 meža zemes ugunsgrēki, kuros uguns skāra 591.19 ha meža zemes, t.sk. 208 ha jaunaudzes. 214 meža ugunsgrēki tika dzēsti valsts mežos ar kopējo platību 184.26 ha. Lielākais meža ugunsgrēks notika 2014. gada 21. jūlijā Ventspils novada teritorijā, kura rezultātā uguns skāra 28.3 ha valsts meža zemes.

Vidējā meža ugunsgrēka platība 2014.gadā bija 0,85 ha.

Dienests ugunsapsardzības nodrošināšanai izmanto ugunsnovērošanas torņu tīklu (182 ugunsnovērošanas torņi). 2014.gada ugunsnedrošajā laikposmā Dienests mežus uzraudzīja no 95 ugunsnovērošanas torņiem.

Kopumā 2014. gada vasarā Dienests nodrošināja ar darbavietām sezonas darbiniekus 380 amatu vietās (torņu dežurantus, specializēto ugunsdzēsību autocisternu vadītājus, meža ugunsdzēsējus, meža ugunsdzēsības staciju vadītājus, operatīvos dežurantus), bez kuru palīdzības ātra un operatīva reaģēšana uz meža ugunsgrēku nebūtu iespējama.

18. attēls. Mežu ugunsgrēku skaits laika posmā no 2006. – 2014.g. un uguns skartās mežu platības hektāros

1.6. MEŽA APSAIMNIEKOŠANU UN IZMANTOŠANU REGULĒJOŠO NORMATĪVO AKTU PĀRKĀPUMI

Dienesta kompetencē ietilpst meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu ievērošanas uzraudzība, tai skaitā šo normatīvo aktu pārkāpumu konstatēšana, sastādot attiecīgu protokolu un veicot citas darbības. Par pārkāpuma izdarīšanu vainīgā persona tiek sodīta administratīvi vai krimināli, turklāt gadījumos, kad nodarīti zaudējumi meža videi vai medību resursiem, tie tiek piedzīti tiesas ceļā paralēli piemērotajam soda mēram.

Dienests 2014.gadā konstatējis **1343** gadījums par meža apsaimniekošanu regulējošo normatīvo aktu pārkāpumiem, no kuriem **599** protokoli iesniegti kriminālprocesa uzsākšanai un noformēti **744** administratīvā pārkāpuma protokoli.

Lielāko daļu no 2014.gadā konstatēto administratīvo pārkāpumu skaita sastāda atjaunotās mežaudzes kopšanas prasību pārkāpumu gadījumi - **219** administratīvie pārkāpumi, jeb **29,4 %** no visu konstatēto administratīvo pārkāpumu skaita.

Lielāko daļu no 2014.gadā konstatēto visu pārkāpumu skaita sastāda augošu koku patvaļīgas ciršanas gadījumi- **751** gadījums, jeb **55,9 %** no visu konstatēto pārkāpumu skaita. Kopumā nelikumīgi izcirsta koksne **20 613** kubikmetru apmērā, nodarot videi kaitējumu, kas aprēķināti kā mežam nodarītie zaudējumi **1 987 478,6 euro** apmērā, tai skaitā, valsts mežos – **785 349,3 euro** un pārējos mežos – **1 202 129,4 euro** apmērā.

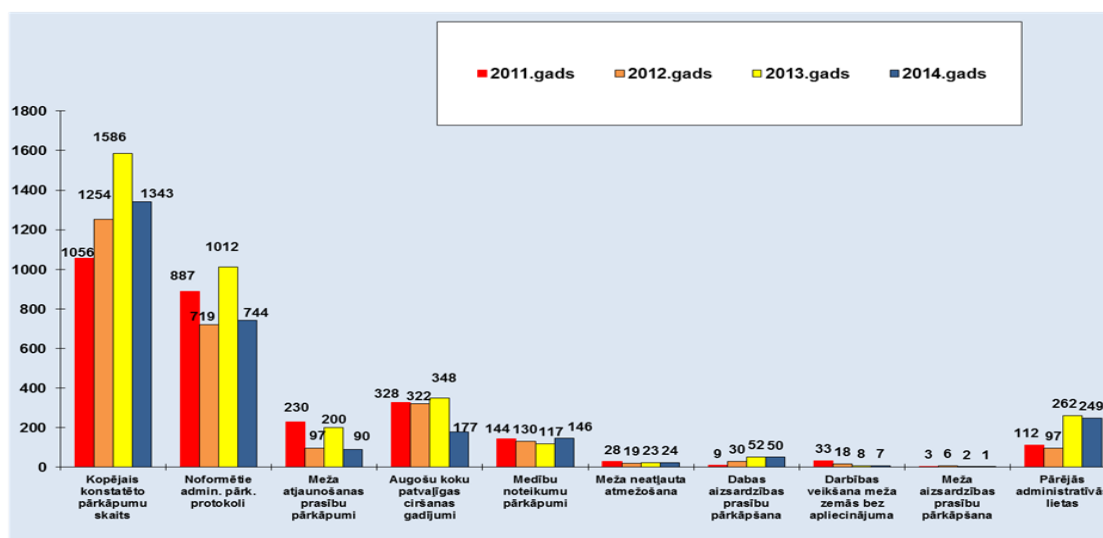
Meža apsaimniekošanu regulējošo normatīvo aktu pārkāpumu rezultātā 2014.gadā meža resursiem nodarīts kaitējums **2 246 071,25 euro** apmērā, no kuriem augošu koku patvaļīgas ciršanas rezultātā - **1 987 478,6 euro** apmērā, jeb **88,5 %**, meža neatļautas atmežošanas rezultātā - **206 392,56 euro** apmērā, jeb **9,2 %**.

Salīdzinoši pa virsmežniecībām visvairāk augošu koku patvaļīgas ciršanas gadījumi konstatēti Zemgales virsmežniecībā (**128** gadījumi), Dienvidlatgales virsmežniecībā (**91** gadījums), Austrumlatgales virsmežniecībā (**89** gadījumi), un Ziemeļvidzemes virsmežniecībā (**79** gadījumi).

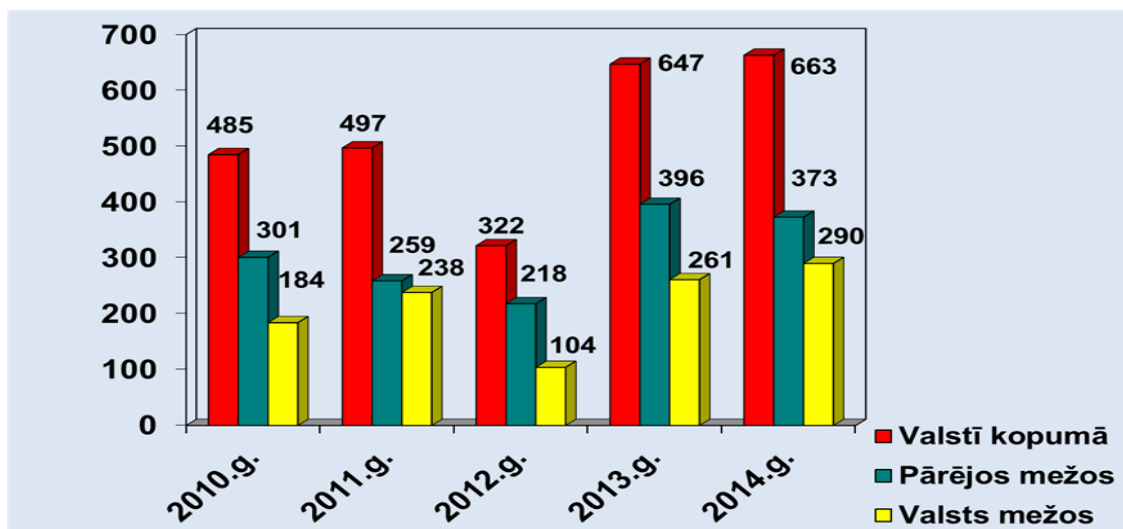
Par konstatētajiem meža apsaimniekošanu regulējošo normatīvo aktu administratīvajiem pārkāpumiem Dienesta amatpersonas 2014.gadā pieņēma lēmumus par naudas soda uzlikšanu par kopējo summu **28 391,14 euro** apmērā.

Lēmumi par administratīvā naudas soda piemērošanu vainīgajām personām par augošu koku patvaļīgu ciršanu pieņemti **97** gadījumos ar kopējo uzlikto naudas sodu summu **10 420 euro**, par atjaunotās mežaudzes kopšanas prasību pārkāpumiem **97** gadījumos ar kopējo uzlikto naudas sodu summu **3 825 euro**.

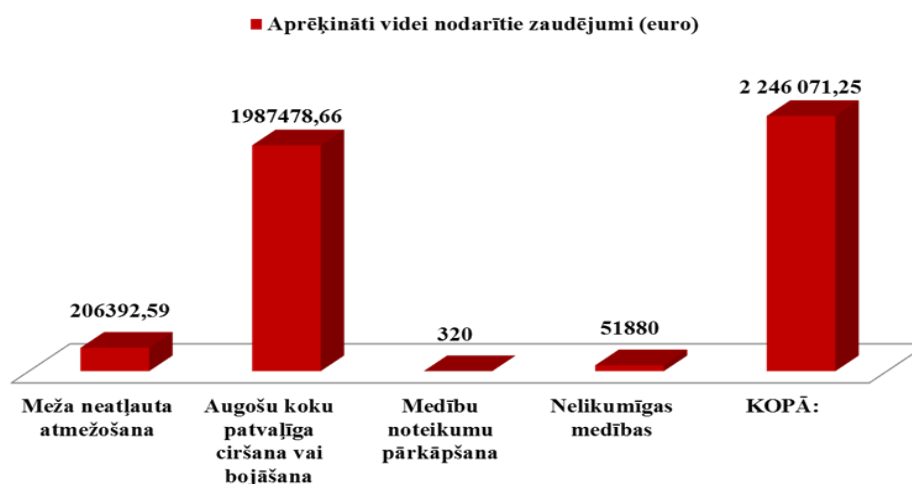
2014.gadā par meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu pārkāpumiem uzliktais naudas sods kopumā labprātīgi samaksāts vai piedzīts **288** gadījumos **22 106,14 euro** apmērā.

19. attēls. Administratīvo pārkāpumu veidi un to skaits 2011. – 2014.g.

20. attēls. Patvaļīgas augošu koku ciršanas gadījumu skaits 2010. – 2014.g.

21. attēls. 2014.gadā konstatēto pārkāpumu rezultātā videi nodarītie zaudējumi (euro)

1.7. MEDĪBAS REGULĒJOŠO NORMATĪVO AKTU IEVĒROŠANAS KONTROLE UN MEDĪBU RESURSU STĀVOKLIS

Latvijas Republikas Bioloģiskās daudzveidības nacionālajā programmā, ko Ministru kabinets akceptējis 2000.gada 16.maijā, ir uzsvērti šādi medību saimniecības organizēšanas principi – veicināt ilgtspējīgas medību saimniecības attīstību un novērst neatbilstošas un nelikumīgas medības.

Lai realizētu šos principus, ir radīta normatīvo aktu bāze, kas nodrošina ekoloģiski pamatotu īpatņu skaitu medijamo dzīvnieku populācijās, optimizē medību iecirkņu lielumu, samērojot to platību ar lielo medijamo dzīvnieku populācijām nepieciešamo teritoriju, kā arī paredz vienotu medijamo dzīvnieku populāciju monitoringu. Dienests uzrauga šo prasību ievērošanu un piedalās to īstenošanā.

Medību normatīvo aktu ievērošanas kontrole

Medību normatīvo aktu ievērošanas kontroles galvenais mērķis ir uzraudzīt medību drošības prasību ievērošanu, novērst neatbilstošas un nelikumīgas medības. Ja netiek novērstas nelikumīgas medības, tās ne tikai var būtiski samazināt īpatņu skaitu kādā populācijā, bet arī neļauj savākt pilnīgu informāciju par nomedīto dzīvnieku skaitu, tādējādi ietekmējot medību resursu novērtējumu un to

izmantošanas iespēju prognozes. 2014. gadā Dienestā aktualizēta informācija par 2095 medību iecirkņiem, izmantojot vienotu ģeogrāfisko informācijas sistēmu. Medību procesa uzraudzību Dienestā koordinē un papildus vecāko mežziņu un mežziņu pārbaudēm dabā veic 5 reģionālie vecākie medību inspektori. Gada laikā konstatēti 159 medības reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumi, kuros atklātas 136 vainojamās personas. Nelikumīgu medību rezultātā medību resursiem nodarīti zaudējumi EUR 127 292 apmērā.

Medījamo dzīvnieku populāciju stāvokļa novērtēšana

Medījamo dzīvnieku populāciju stāvokļa novērtēšana ir medību resursu pārvaldīšanas procesa sastāvdaļa, kas Latvijas Republikā ir valsts uzdevums. Medību resursu pārvaldīšana nepieciešama ne tikai, lai nodrošinātu pieprasījumu pēc medībām, bet arī, lai līdzsvarotu savvaļas sugu aizsardzības, medību resursu izmantošanas un citu zemes lietošanas veidu, īpaši mežsaimniecības un lauksaimniecības, intereses. Dienests lielu vērību veltī šī uzdevuma izpildei saskaņā ar Eiropas Savienības un citām starptautisko tiesību normām.

Dienests ik gadus veic medījamo dzīvnieku populāciju stāvokļa novērtēšanu un nosaka limitēto medījamo sugu dzīvnieku pieļaujamo nomedīšanas apjomu saskaņā ar zemkopības ministra apstiprinātu metodiku. Medījamo dzīvnieku populāciju stāvokļa novērtēšanā ietilpst arī dzīvnieku skaita noteikšana, kas faktiski ir dzīvnieku skaita vērtējums gada griezumā, pēc stāvokļa uz 1. aprīli (medījamiem putniem pēc stāvokļa uz 15. maiju). Dzīvnieku skaits tiek noteikts 17 medījamo zīdītāju sugām un putniem - medņiem, rubeņiem, mežirbēm un raķeļiem, kopā 21 dzīvnieku sugai. Lai medījamo dzīvnieku populāciju stāvokļa novērtēšanas rezultātus neietekmētu Dienesta struktūrvienību teritoriju un medību tiesību lietotāju mainība medību platībās, Dienests ir izdalījis vairāk nekā 500 teritoriālās uzskaites vienības, kas nav mazākas par 5000 ha. Tajās medījamo dzīvnieku populāciju stāvoklis tiek vērtēts relatīvi nemainīgās platībās un pēc vienotiem principiem, saglabājot iespēju sekot populāciju izmaiņām gan reģionālā mērogā, gan valstī kopumā. 2014. gadā konstatēts, ka limitēto medījamo dzīvnieku skaits, izņemot meža cūkas, turpina nedaudz pieaugt. Meža cūku skaits ir būtiski samazinājies, gan intensīvāku medību, gan Āfrikas cūku mēra infekcijas rezultātā. Galveno sugu populāciju dinamika atspoguļota attēlos zemāk.

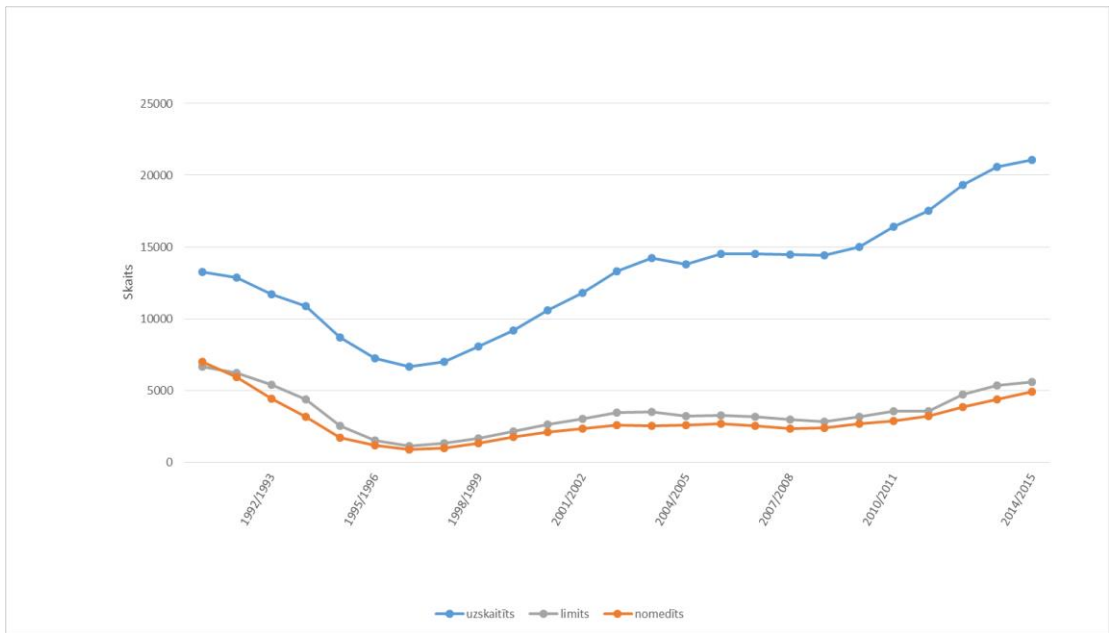
Nomedīšanas apjomu administrēšana

2014. gada aprīļa un maija mēnešos Dienests ir organizējis sanāksmes 10 teritoriālajās struktūrvienībās medījamo dzīvnieku populāciju stāvokļa novērtēšanas un limitēto medījamo sugu dzīvnieku pieļaujamā nomedīšanas apjoma apspriešanai, kurās bez Dienesta speciālistiem piedalījās arī medību tiesību lietotāji un zemes tiesisko valdītāju pārstāvji. Sanāksmju galvenais uzdevums ir izlemt, kādā virzienā veikt medījamo dzīvnieku populāciju regulēšanu vietējā mērogā - uzlabot, saglabāt vai ierobežot konkrēto populāciju.

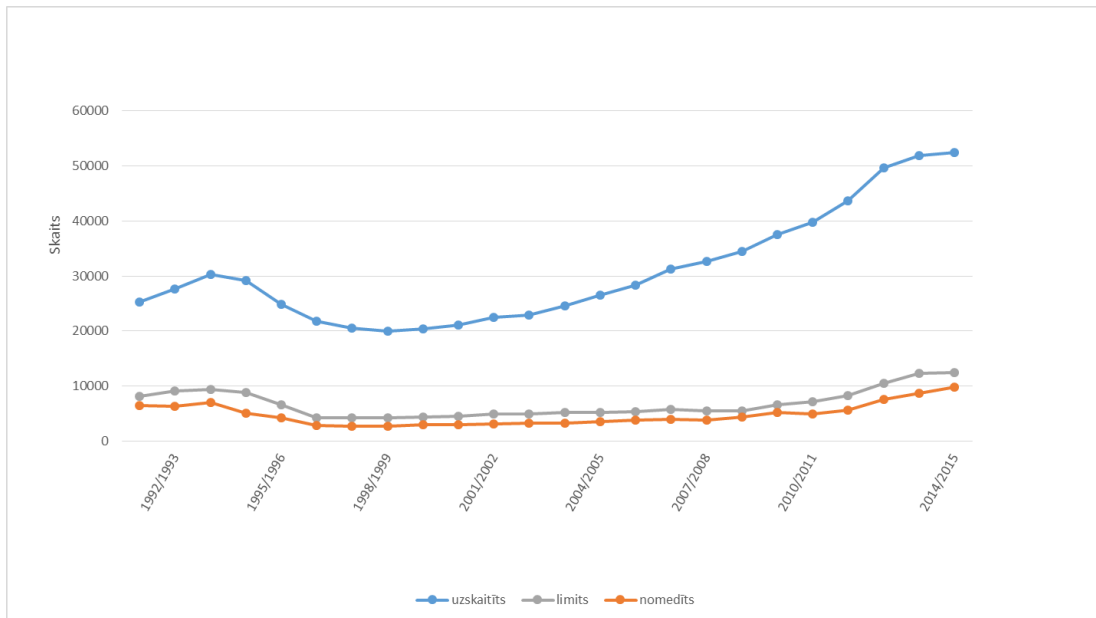
2014. gadā Dienests noteicis lielāko pieļaujamo medījamo dzīvnieku nomedīšanas apjomu 1450 medību iecirkņiem, 2014./2015. gada medību sezonā plānojot atļaut nomedīt aptuveni 100 000 medījamo dzīvnieku.

Ievērojot Dienesta ieteiktos medījamo dzīvnieku populāciju apsaimniekošanas modeļus, medniekiem ir izdevies panākt vairāku sugu medījamo dzīvnieku skaita un nomedīšanas apjomu palielināšanos pēdējo 10-15 gadu laikā. Aizvadītajā gadā pamatā tika pieņemti lēmumi par aļņu, meža cūku un staltbrīžu skaita ierobežošanu un stirnu skaita saglabāšanu.

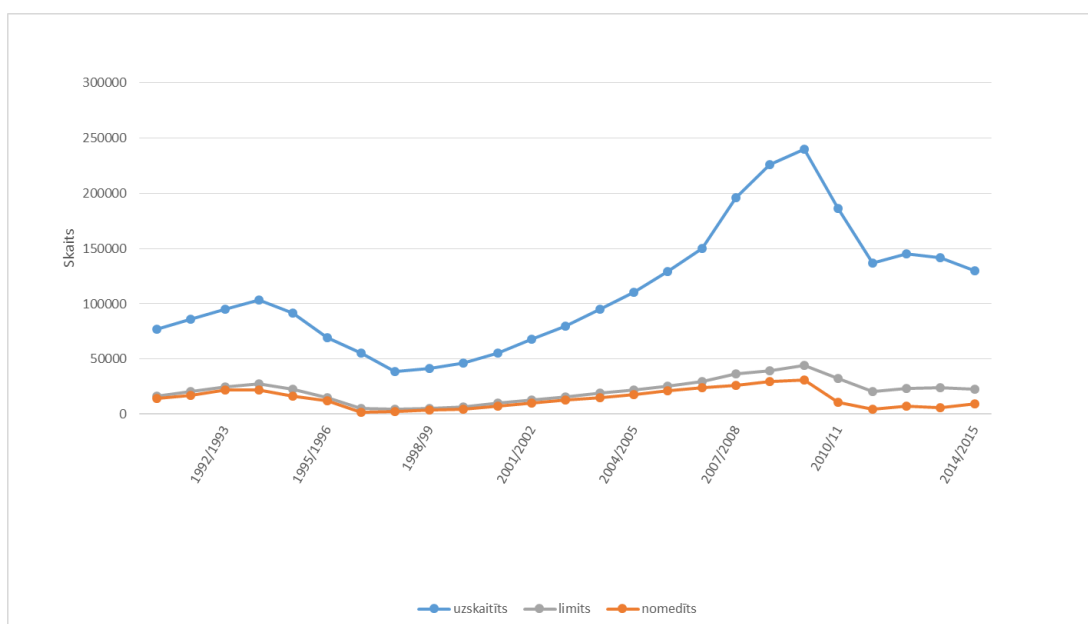

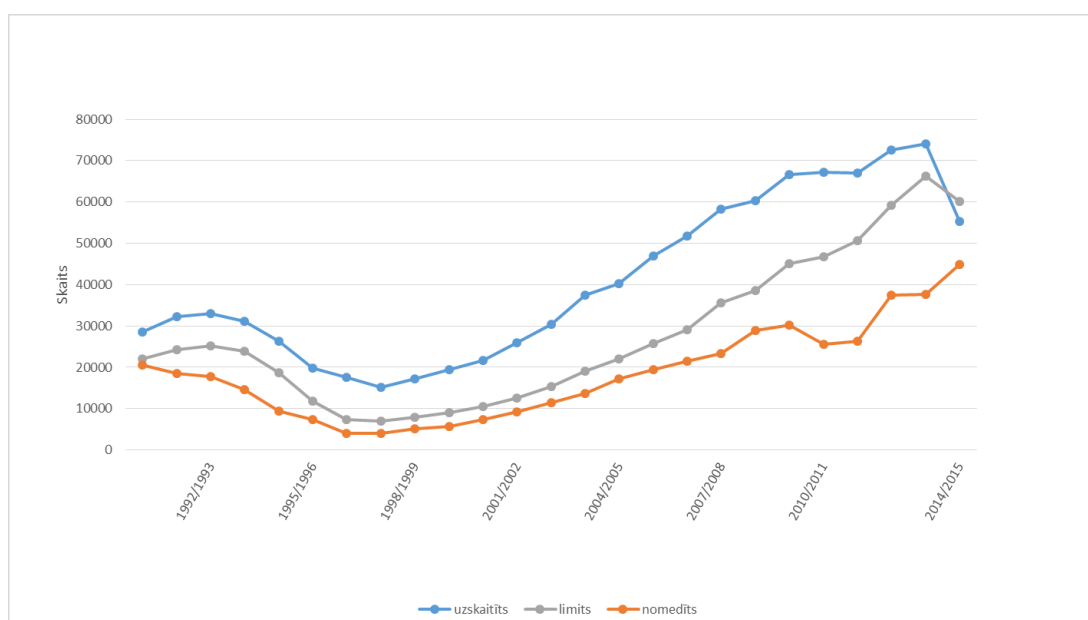
22. attēls. Aļņu uzskaitē, limits un nomedīšanas apjoms medību sezonās, skaits

23. attēls. Staltbriežu uzskaitē, limits un nomedīšanas apjoms medību sezonās, skaits

24. attēls. Stirnu uzskaitē, limits un nomedīšanas apjoms medību sezonās, skaits

25. attēls. Mežacūku uzskaitē, limits un nomedīšanas apjoms medību sezonās, skaits

Mednieku eksaminācija un mednieku apliecību izsniegšana

Mednieku eksaminācija nepieciešama, lai nodrošinātu to, ka persona, kura saņem mednieka apliecību vismaz pamatzināšanu līmenī pārzinātu būtiskākos medību saimniecības jautājumus. Pamatojoties uz Medību likumu, mednieka apliecību izsniedz virsmežniecībās pēc tam, kad nokārtots eksāmens mednieku eksaminācijas komisijā.

Šobrīd Latvijā ir derīgas vairāk nekā 35000 Dienesta izsniegtas mednieku apliecības un ziņas par šīm personām tiek uzglabātas Dienesta elektroniskajā datu bāzē. 2014. gadā tika eksaminēti un izsniegtas vai atjaunotas mednieku apliecības 1360 medniekiem.

Dienests 2014. gadā ir izsniedzis 21 065 mednieku sezonas kartes 2014./2015.gada medību sezonai. Izsniegtas 1243 atļaujas ārzemniekiem medīt Latvijas teritorijā.

Eiropas Savienības interešu sfērā ietilpstošo dzīvnieku sugu monitorings

Vairākas Latvijā medījamo dzīvnieku sugas, kuru medīšanas intensitāte un vietējie vides apstākļi pilnībā nodrošina populāciju atjaunošanos vai pat pieaugumu, Eiropas valstu vai globālā mērogā ir apdraudētas un tādēļ iekļautas aizsargājamo sugu sarakstos. Šo sugu aizsardzību nosaka Latvijā ratificētas starptautiskās konvencijas un Eiropas Savienības valstu likumdošana. Taču minētie starptautiskie dokumenti pieļauj ar vietējiem apstākļiem saistītas atkāpes no vispārējām prasībām, ja vien vietējo specifiku pamato ar konkrētiem, regulāri ievāktiem datiem.

Dienests iesaistās Vides un reģionālās attīstības ministrijas apstiprināto sugu aizsardzības plānu īstenošanā un veic monitoringa pasākumus vilkiem un lūšiem.

Monitoringa mērķis ir sistemātiski iegūt datus par starptautiski apdraudētu, bet lokāli plaši izplatītu sugu populāciju stāvokli saistībā ar pieļaujamām izmantošanas normām un paņēmieniem, proti, noteikt, vai populācijas sekmīgi atjaunojas pie esošās medību slodzes.

Dienests nosaka lielāko pieļaujamo vilku un lūšu nomedīšanas apjomu saskaņā ar sugu aizsardzības plāniem. 2014./2015.gada medību sezonā valstī nomedīti 267 vilki un 172 lūši.

1.8. ZINĀTNISKĀS IZPĒTES MEŽU APSAIMNIEKOŠANA

Dienesta struktūrvienība īpašu uzdevumu veikšanai – zinātniskās izpētes mežu pārvaldīšanai un zinātnisko pētījumu nepārtrauktības, kā arī meža sēkļu kontroles nodrošināšanai - Meža pētīšanas stacija ar 2014. gada 31. martu ir izslēgta no Dienesta struktūras. Ar 01.04.2014. valsts zinātniskās izpētes mežu pārvalde ir nodota Zemkopības ministrijas pārraudzībā esošajām publiski atvasinātām personām LLU un LVMI "Silava".

1.9. KLIENTU APKALPOŠANA

Dienesta struktūrvienības - virsmežniecības nodrošina klientu - meža īpašnieku vai tiesisko valdītāju, mednieku un citu interesentu apkalpošanu. Klientu pieņemšana ir organizēta 29 virsmežniecību birojos. Dienesta klientiem ir būtiski zināt, ka birojā ar iesniegumu var vērsties jebkura juridiska vai fiziska persona, jebkurš meža īpašnieks, neatkarīgi no savas juridiskās adreses vai meža īpašuma atrašanās vietas, un, iesniegumā norādot atbildes saņemšanas veidu- klātienē vai elektroniska dokumenta veidā, atbilde attiecīgi tiks sniegta.

Dienesta biroji atrodas – Aizkrauklē, Alūksnē, Babītē, Bauskā, Balvos, Cēsīs, Daugavpilī, Dobelē, Grobiņā, Gulbenē, Inčukalnā, Jelgavā, Jēkabpilī, Krāslavā, Kuldīgā, Limbažos, Ludzā, Madonā, Ogrē, Preiļos, Rēzeknē, Rīgā, Saldū, Smiltēnē, Talsos, Tukumā, Ventspilī, Valkā, Valmierā.

Dienesta birojos:

- sniedz privātpersonām informāciju par Dienesta struktūrvienībām, pakalpojumu veidiem, saņemšanas kārtību un nepieciešamiem dokumentiem;
- pieņem privātpersonu iesniegumus un izsniedz atbildes;
- sniedz normatīvajos aktos noteiktos Dienesta pakalpojumus.

1.10. MEŽA VALSTS REĢISTRA INFORMĀCIJAS SISTĒMA

Dienests uztur vienu no valstī nozīmīgākajām meža resursu datu bāzēm – Meža valsts reģistru, kas ir informācijas sistēma par mežu un tajā notikušo saimniecisko darbību. Meža valsts reģistrs tiek aktualizēts, fiksējot informāciju par veiktajām meža inventarizācijām un faktiski veikto saimniecisko darbību. Reģistra dati kalpo par atbalstu meža apsaimniekošanas normatīvo aktu ieviešanas uzraudzībai, mežaudžu vērtības un meža zemes kadastrālās vērtības noteikšanai un valsts un ES atbalsta programmu administrēšanai.

Izvērtējot Dienesta uzturētās informācijas sistēmas attīstību 2014.gadā, secināms, ka Meža valsts reģistra uzturēšanas darbi pamatā saistīti ar esošās informācijas sistēmas datu bāzes un programmnodrošinājuma papildinājumiem, lai nodrošinātu ciešāku sadarbību ar AS „Latvijas valsts meži” uzturētajām informācijas sistēmām. Minētos darbus Dienests veicis ar saviem – iekšējās izstrādes resursiem.

Pārskata periodā ievērojamo progresu sasniegušas arī jaunās iniciatīvas Dienesta ģeotelpiskās informācijas sistēmas izveidē atbilstoši Zemkopības ministrijas noslēgtajam līgumam „Valsts meža dienesta Ģeogrāfiskās informācijas sistēmas modernizācija” – ar sekmīgu akcepttestu pabeigta sistēmas izstrādes 2. kārtā, kurā tika izstrādāti - meža reproduktīvā materiāla aprites modulis, medījamo dzīvnieku uzskaites un medību iecirkņu uzturēšanas modulis, aizsargājamo dabas teritoriju uzturēšanas modulis, meža ugunsgrēku reģistrēšanas modulis un mežsaimnieciskās darbības – iesniegumu, apliecinājumu un gada pārskatu modulis. 2015.gadā sistēmas izstrādes darbi tiks turpināti un tie pamatā saistīsies ar jaunāko normatīvo aktu projektu radīto izmaiņu iestrādi sistēmā, kā arī ar sistēmas ērtākas lietošanas nodrošināšanu.

Ievērojot Ministru kabineta rīkojuma „Par koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu 2011.-2015.gadam” perioda noslēguma tuvošanos, sagatavoti dati par maksimāli pieļaujamo koku ciršanas apjomu valsts mežos nākamajam periodam.

2014.gadā Zemkopības ministrijas nozares informācijas un komunikāciju tehnoloģiju resursu centralizācijas ietvaros Dienesta ieviesti 30 vienotā datu pārraides tīkla pieslēgumu punkti.

1.11. KVALITĀTES VADĪBA, IEKŠĒJAIS AUDITS UN KONTROLE

Kvalitātes vadības sistēma

2014. gada laikā tika izstrādātas jaunas un pilnveidotas esošās procedūras. Procedūru ieviešana veicina vienotu izpratni Dienesta pamatdarbības jautājumos un uzlabo sniegto pakalpojumu kvalitāti.

2014. gadā tika aktualizēts Dienesta aprēķins - Nepieciešamo cilvēkresursu aprēķins ar normatīvajiem aktiem noteikto Dienesta funkciju nodrošināšanai, kurā tika izvērtēta un noteikta amatu un to ietvaros veicamo funkciju darbietilpība. Dienesta esošais cilvēkresursu aprēķins balstīts uz nepieciešamo resursu noteikšanu, pamatojoties uz normatīvo aktu bāzes, katra normatīvo aktu izpilde ir aprakstīta ar vairākām nepieciešamajām darbībām, kuras tiek patērētas atbilstoši virsmežniecībā, birojā vai mežā.

Kontrole

Dienests 2014.gadā turpināja darbu pie iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanas. Saskaņā ar izstrādāto Dienesta kontroles procedūru tiek veikts virsmežniecību iekšējās kontroles novērtējums vadības un atbalsta, un pamatdarbības jomās virsmežniecībās, virsmežniecību birojos un mežziņu apgaitās. Virsmežniecībām ir noteikti iekšējās kontroles pārbaūžu apjomi, noteikta kārtība informācijas sniegšanai Dienestam par veikto pārbaūžu rezultātiem.

2014. gadā virsmežniecības veica pārbaudes 330 mežziņu apgaitās no 360, tajās piedalījās 104 virsmežniecību administrācijas nodarbinātie un vecākie mežziņi, 2014. gadā virsmežniecībām uzdotais uzdevums, veikt pārbaudes 65% apgaitu, pārbaudot katrā vismaz 7 objektus, ir izpildīts 9 no 10 virsmežniecībām. Pēc šādiem kritērijiem pārbaudes veiktas 271, jeb 71% no visām mežziņu apgaitām.

Dienesta centrālā administrācija 2014. gadā veica kontroli 3 virsmežniecībās, pārbaudītās darbības jomas: Valsts un Eiropas Savienības atbalsta pasākumu administrēšana, meža un vides aizsardzība un to reglamentējošo normatīvo aktu uzraudzība, meža atjaunošana, jaunaudžu kopšana, apliecinājumu izsniegšana, meža inventarizācijas datu pievienošana Meža valsts reģistram un to izmainīšana, meža ugunsapsardzība, medības reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanas uzraudzība, valsts nodevu un maksas pakalpojumu administrēšana, autotransporta izmantošanas kārtība, lietvedības darba kārtošana, juridiskais atbalsts, likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" ievērošanas kontrole. 2014. gadā Kontroles un uzraudzības daļa uzsāka kontroli par Dienesta autotransporta izmantošanu.

Dienesta centrālās administrācijas organizētā kontroles grupa, kura sastāv no virsmežniecību deleģētiem speciālistiem, kontrolējamajās 3 virsmežniecībās veica mežziņu darbības un pieņemto lēmumu pārbaudes dabā 45 apgaitās, 230 īpašumos.

Regulāri tiek veikta kontrole par pārbaudēs konstatēto neatbilstību novēršanu noteiktajos termiņos. Dienesta amatpersonu iespējamā atbildība normatīvo aktu prasībām neatbilstošu lēmumu pieņemšanā tiek vērtēta ierosinātajās disciplinārlietās. Lai uzlabotu iekšējās kontroles sistēmu Dienestā un novērstu pārbaudēs identificētās problēmas, kas var novest pie neatbilstību rašanās, pēc katras kontroles virsmežniecībā tiek apstiprināts ieteikumu ieviešanas grafiks.

Kokmateriālu regula

2013. gada 3. martā visās ES dalībvalstīs stājās spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 20. oktobra regula Nr. 995/2010, ar ko nosaka pienākumus tirgus dalībniekiem, kas laiž tirgū kokmateriālus un koka izstrādājumus, jeb ES Kokmateriālu regula (turpmāk – Regula). Regulas mērķis ir mazināt nelikumīgi iegūtu kokmateriālu nonākšanu Eiropas Savienības tirgū, tādējādi cīnoties ar nelegālu mežu izciršanu visā pasaulē.

Dienests ir kompetentā iestāde, kas atbildīga par Regulas piemērošanu un kontroles veikšanu Latvijā. 2014. gadā Dienests strādāja pie uzraudzības sistēmas izveidošanas, tirgus dalībnieku informēšanas par Regulas prasībām, piedalījās Regulas ieviešanai nepieciešamo normatīvo aktu grozījumu projektu izstrādē un darbojās Eiropas Komisijas ar Regulu saistītajā Komitejā un Ekspertu grupā. Dienests sadarbojās ar Latvijas un ārvalstu nevalstiskajām organizācijām un dažādām ieinteresētajām pusēm. 2014. gada otrajā pusē Dienests uzsāka izlases veida pārbaudes tirgus dalībnieku vidū, kuri importē kokmateriālus vai koka izstrādājumus. Atbildīgās amatpersonas pārbaudīja tirgus dalībnieku risku novērtēšanas sistēmas un to, kā risku novērtēšana tiek piemērota produktiem, kuri tiek laisti tirgū.

Lai gan Regula attiecas arī uz ES iegūtajiem kokmateriāliem, Dienests uzskata, ka tirgus dalībniekiem, kuri laiž tirgū vietējas izcelsmes (Latvijā iegūtus) kokmateriālus, papildus darbības likumības pārbaudei nodrošināšanā nav jāveic, jo Latvijā to nodrošina koku ciršanu, dabas aizsardzību, kokmateriālu apriti un ar nodokļiem apliekamo darbību regulējošo normatīvo aktu prasības.

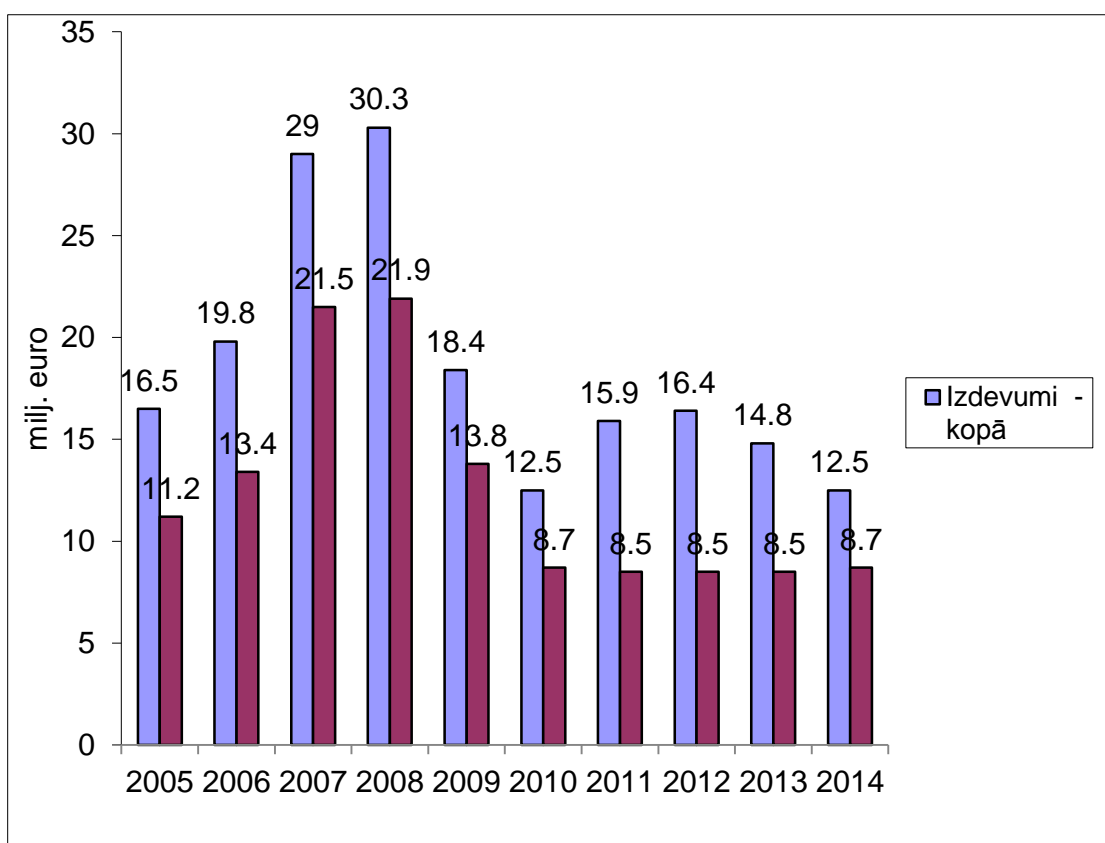
Bez tirgus dalībniekiem, Dienests var pārbaudīt arī tirgotājus, kuri pērk un pārdod jau ES tirgū laistos kokmateriālus un koka izstrādājumus. Regula paredz arī to, ka ik pa diviem gadiem kompetentajai iestādei jāpārbauda tās pārraudzības organizācijas, kuras palīdz tirgus dalībniekiem izpildīt Regulas prasības un kuru pakalpojumus tirgus dalībnieki izmanto, tomēr 2014. gadā formālas pārraudzības organizāciju pārbaudes nebija nepieciešams.

2. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI

2014. gadā Dienesta darbības nodrošināšanai tika apgūti finanšu līdzekļi no sekojošām valsts budžeta programmām un apakšprogrammām:

1. Programma 24.00.00. „Meža resursu ilgtspējības saglabāšana” apakšprogramma 24.01.00. „Meža resursu valsts uzraudzība” ar kopējo finansējumu izdevumiem 12,5 milj. *euro*.

Salīdzinot ar 2013. gadu apstiprinātais Dienesta finansējums budžeta izdevumiem ir samazinājies par 2,3 milj. *euro*. Samazinājums saistīts ar Meža pētīšanas stacijas-valsts zinātniskās izpētes mežu pārvaldes nodošanu ar 01.04.2014 ZM pārraudzībā esošajām publiski atvasinātām personām LLU un LVMI ”Silava”.

26. attēls. Dienesta budžeta izdevumu izmaiņas 2005. - 2014.gadā, milj. *euro*

3.tabula

Budžeta programmas „Meža resursu ilgtspējības saglabāšana” finansējuma izlietojums, *euro*

N. p.k.	Rādītājs	2013. gadā (faktiskā izpilde)	2014. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde (naudas plūsma)
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	14 852 983	12 003 808	12 400 568
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	12 208 081	11 607 649	11 892 679

1.2.	Ieņēmumi no budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi	2 644 882	396 159	507 889
2.	Izdevumi (kopā):	14 797 985	12 003 808	12 513 163
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	12 897 391	11 541 686	11 736 011
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	1 900 594	462 122	777 152

2. Programma 65.00.00. "Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogramma 65.07.00 "Citu institūciju izdevumi Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošanai (2007-2013)" ar kopējo apstiprināto finansējumu izdevumiem 1,91 milj. *euro*.

Programmas ietvaros 2014. gadā Dienests turpināja realizēt projektu – "Esošo ugunsnovērošanas torņu (UNT) rekonstrukcija un jaunu UNT būvniecība". Dienests apguva 1 552 639 *euro*, rekonstruējot 30 ugunsnovērošanas torņus un uzbūvējot trīs UNT. Paredzētais finansējums netika izmantots pilnībā, jo līgumu summas iepirkuma rezultātā bija mazākas nekā sākotnēji plānotās.

4.tabula

Budžeta programmas „Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošana” finansējuma izlietojums, euro

N. p.k.	Rādītājs	2013. gadā (faktiskā izpilde)	2014. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde (naudas plūsma)
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	574 368	1 910 602	1 552 639
	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	574 368	1 910 602	1 552 639
2.	Izdevumi (kopā):	574 368	1 910 602	1 552 639
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	-	-	-
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	574 368	1 910 602	1 552 639

3. Programma 99.00.00 "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" ar kopējo apstiprināto finansējumu izdevumiem 0,08 milj. *euro*.

Lainodrošinātu 02.07.2014. Ministru kabineta rīkojuma nr.322''Par ārkārtējas situācijas izsludināšanu ‘’uzdoto pienākumu un tiesību īstenošanu, Dienestam tika piešķirts papildus finansējums Āfrikas cūku mēra sakarā atlīdzībai un autotransporta degvielas iegādei.

Budžeta programmas " Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem " finansējuma izlietojums, euro

N. p.k.	Rādītājs	2013. gadā (faktiskā izpilde)	2014. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde (naudas plūsma)
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):		77 387	77 387
	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem		77 387	77 387
2.	Izdevumi (kopā):		77 387	77 387
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	-	77 387	77 387
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem		-	-

Sniegtie pakalpojumi

Dienests sniedz maksas pakalpojumus saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 17. septembra noteikumiem Nr.883 „Valsts meža dienesta maksas pakalpojumu cenrādis”.

Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem 2013. gadā, Ls

Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	Faktiskie ieņēmumi
Ieņēmumi par dokumentu izsniegšanu un kancelejas pakalpojumiem	4 419
Ieņēmumi par nomu un īri	45 525
Ieņēmumi par pārbaudēm, kuras saskaņā ar normatīvajiem aktiem veic Dienests - meža veselības stāvokļa, iestigoto platību un inventarizācijas datu pārbaudes, meža un meža zemes novērtēšana u.c. mežsaimnieciskie pakalpojumi	115 374
Citi pašu ieņēmumi	342 571
Kopā	507 889

3. PERSONĀLS

Uz 2014.gada 31.decembri Dienestā apstiprinātas 662,3 amatu vietas. No tām:

- ✓ 529,5 valsts civildienesta ierēdņu amata vietas;
- ✓ 81 darbinieku amata vietas;
- ✓ 42,3 apkalpojošā personāla amatu vietas.

Uz 2014.gada 31.decembri faktiskais Dienestā nodarbināto skaits - 653.

Lai nodrošinātu Dienestam noteiktās funkcijas izpildi – meža ugunsdrošības uzraudzību un ugunsgrēku ierobežošanu, ugunsnedrošajā laika periodā nodarbināti 380 ārstata darbinieki (meža ugunsdzēsības stacijas vadītāji, specializēto automobiļu vadītāji, meža ugunsdzēsēji, ugunsnovērošanas torņu dežuranti un operatīvie dežuranti).

92% no Dienestā nodarbinātajiem ir augstākā izglītība (1.vai 2.līmeņa augstākā profesionālā izglītība, bakalaura, maģistra vai doktora grāds), 8 % - vidējā speciālā, vidējā vai pamata izglītība.

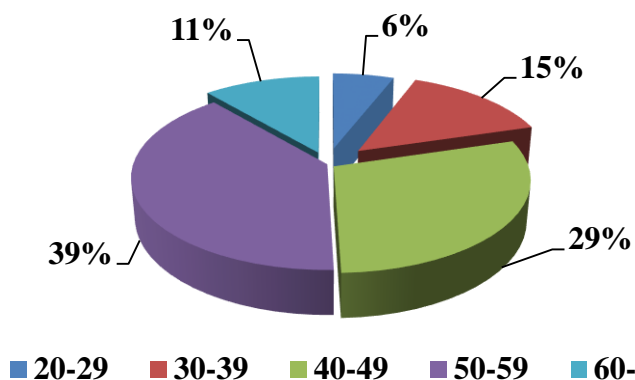
7. tabula

Dienesta personāla mainības rādītāji

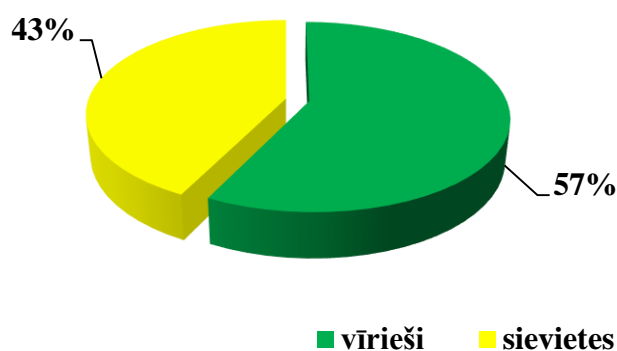
Rādītājs	Skaitis
Personu skaits, ar kurām izbeigtas valsts civildienesta/darba tiesiskās attiecības 2014.gadā	43
Personu skaits, ar kurām nodibinātas valsts civildienesta/darba tiesiskās attiecības 2014.gadā	43
Personāla rotācijas koeficients*	0,130
Personāla atjaunošanās koeficients**	0,065
Vidējais strādājošo skaits 2014. gadā	658

* (pieņemto skaits + atbrīvoto skaits)/vidējais strādājošo skaits

** pieņemto personu skaits/vidējais strādājošo skaits

27. attēls. Dienestā nodarbināto sadalījums pēc vecuma grupām

28. attēls. Dienestā nodarbināto sadalījums pa dzimuma grupām

Personāla apmācība

2014.gadā Dienesta nodarbināto apmācība nodrošināta pieejamo finanšu līdzekļu ietvaros, nosūtot nodarbinātos uz semināriem, kursiem un konferencēm. Apmācība notiek, piesaistot Dienesta speciālistus un organizējot seminārus un praktiskās apmācības, kā arī izmantojot Dienesta elektronisko apmācību un aptauju sistēmu.

Apzinot nepieciešamās mācību vajadzības, Dienesta teritoriālās struktūrvienības saviem nodarbinātajiem 2014. gadā noorganizējušas 185 teorētiskās un praktiskās apmācības.

Uz semināriem, kursiem un konferencēm pārskata gadā nosūtīti 33 Dienestā nodarbinātie.

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Viens no Dienesta uzdevumiem ir informēt sabiedrību par meža un medību resursiem, un arī par meža ugunsapsardzību un meža ugunsgrēkiem. Darbā ar sabiedrību svarīgi ir tas lai būtu pieejama un patiesa informācija par mežu. Objektīva skaitliska informācija par darbībām mežā iedzīvotājiem dod iespēju izveidot izpratni par kopējiem procesiem mežā un saprast, ka mežs ir ekosistēma, nevis tikai koksnes ieguves vieta.

Dienesta mājas lapā internetā www.vmd.gov.lv jebkuram ir pieejama informācija par meža atjaunošanu, meža ieaudzēšanu, meža kopšanu, plānotajiem un faktiski izcirstajiem koksnes apjomiem, meža veselības stāvokli, dabas aizsardzības prasību ievērošanu mežā, reģistrētajiem meža ugunsgrēkiem un medību resursiem. Kā arī ir apkopota informācija par konstatētajiem pārkāpumiem mežā, kas saistīti ar normatīvajos dokumentos noteikto prasību neievērošanu un pieejami informatīvi materiāli par ES Kokmateriālu regulas jautājumiem. Par kārtējo gadu visa statistiskā informācija tiek apkopota elektroniskā informatīvā izdevumā, kurā ikkatrs var atrast skaitļus par sev interesējošiem jautājumiem saistībā ar mežu ne tikai pa valsti kopumā, bet arī reģionālā sadalījumā.

Dienesta nodarbinātie pārstāv sabiedrības intereses mežā, uzraugot, lai tas, kas tiek darīts mežā, nelabvēlīgi neietekmētu mežu. Šis darbs ļoti bieži nav uzreiz pamanāms, jo tas pārsvarā tiek veikts mežā, kur cilvēki to parasti neredz. Vienīgi meža īpašniekiem un medniekiem ikdienā iznāk ciešāka saskare ar Dienesta amatpersonām. Tāpēc, ir ļoti svarīgi uzsvērt, ka mežā diendienā atrodas cilvēki, kuri redz, kas tur notiek, kuri spēj izvērtēt, vai darbības, kas tiek veiktas, ir pamatotas un nav pretrunā ar normatīvajos aktos noteikto.

Katru pavasari un vasaru neizbēgami notiek meža ugunsgrēki un lielāka daļa meža ugunsgrēku ir izcēlušies cilvēku vainas dēļ. Lai mežs pēc iespējas tiktu pasargāts no ugunsgrēkiem, katru pavasari valstī tiek noteikts meža ugunsnedrošais laikposms. Dienests, izsludinot meža ugunsnedrošo periodu, atkārtoti informē iedzīvotājus, par to, ko šajā laikā nedrīkst darīt mežā, lai neaizdegtos mežs. Ziņa par to tiek ievietota gan vietējos, gan centrālajos laikrakstos, gan ziņu aģentūrās, gan radio, gan televīzijā. Meža ugunsnedrošajā laikposmā aktuālā informācija par notikušajiem meža ugunsgrēkiem un izdegušajām meža platībām katru dienu tiek ievietota ziņu aģentūras LETA ziņu lentē un apkopojums par meža ugunsgrēkiem tiek ievietots Dienesta mājas lapā, kā arī pastāvīgi tiek atgādināts par to, ko mežā nedrīkst darīt meža ugunsnedrošajā laikposmā.

Visi Dienesta nodarbinātie ir iesaistīti darbā ar sabiedrību – gan centrālās administrācijas nodarbinātie, gan Dienesta struktūrvienību – virsmežniecību nodarbinātie. Virsmežniecību speciālisti tiešā nozīmē atrodas tuvāk mežam un ir pieejami uz vietas reģionos, jo pārsvarā cilvēkus interesē konkrēti jautājumi, kas ir saistīti tieši ar viņa mežu. Lai tiktu aptverta lielāka mērķauditorijas daļa, komunikācija ar sabiedrību virsmežniecībās tiek veikta gan sadarbojoties ar vietējiem plašsaziņas līdzekļiem, gan organizējot seminārus par izmaiņām normatīvajos dokumentos, gan veicot izbraukumus uz konkrētiem meža īpašumiem.

Dienesta galvenā mērķauditorija ir meža īpašnieki - tā pārsvarā ir iedzīvotāju daļa, kas dzīvo laukos, kura ir konservatīva, un par visefektīvāko komunikāciju uzskata satikšanos un aprunāšanos ar speciālistu klātienē. Privāto mežu īpašnieki, kuri apsaimnieko lielas meža platības un nodarbojas ar mežsaimniecību kā uzņēmēji, komunikācijas jautājumiem pieiet daudz progresīvāk un pārsvarā izmanto iespēju pakalpojumus un informāciju saņemt attālināti.

Jau sena tradīcija ir Meža dienu pasākums. No pirmā Meža dienu pasākuma ir pagājuši jau astoņdesmit septiņi gadi. Svarīgi ir saglabāt šo pēctecību un nepazaudēt tradīciju, kas mūsdienās ir ieguvusi nedaudz citādu izpausmi. Dienesta nodarbinātie ir kā informācijas sniedzēji un sadarbības

partneri. Šajos pasākumos būtiski ir iesaistīt cilvēkus, kas nav tieši saistīti ar mežu – vietējo pašvaldību, policiju, prokuratūru, īpaši skolas.

Meža dienās 2014. gadā Dienesta teritoriālajās struktūrvienībās tika noorganizēti 106 pasākumi, kuros līdzdarbojās kopumā ap 1,8 tūkstošiem dalībnieku, lielākā daļa no tiem bija skolēni. Meža dienu pasākumi tradicionāli ir ļoti daudzveidīgi – ik gadus tiek stādīts mežs, rīkotas apkārtnes sakopšanas un labiekārtošanas talkas, gatavoti un izlikti putnu būriši, organizēti semināri par meža atjaunošanu un kopšanu, kā arī virkne konkursu, viktorīnu, mācību stundu skolēniem gan par meža stādīšanu, gan koku un augu pazīšanu, gan par meža dzīvniekiem, gan par ugunsdrošību mežā. Dienesta nodarbinātie līdzdarbojās arī vērienīgākajā Meža dienu pasākumā Meža ABC, kuru pavisam kopā 200 speciālisti 27 meža pieturās iepazīstināja pasākuma dalībniekus ar meža audzēšanu, meža kopšanu, meža stādīšanu, koku sugām, kas aug mežā, kādi ir meža augi, ko drīkst un ko nedrīkst darīt mežā.

Par to, kas notiek mežā, atbildes uz jautājumiem par mežu, viedokļi par problēmsituācijām ir atspoguļoti sarunās un intervijās dažādos plašsaziņas līdzekļos, arī televīzijas un radio veidotajos raidījumos /Panorāma, Bez tabu, Reģionālā TV, Latvijas radio 1, Latvijas radio 4 u.c. 137 publikācijas ir bijušas reģionālajos preses izdevumos. Dienesta nodarbinātie ir skaidrojuši aktuālos jautājumus un stāstījuši par kādu konkrētu izveidojušos situāciju mežā, ka arī piedalījušies nozares diskusijās par nozarei svarīgiem jautājumiem. Ļoti būtisks un sarežģīts bija skaidrojošais darbs par aizaugušo lauksaimniecībā neizmantoto zemju pārskaitīšanu ar mežu aplātā platībā un arī skaidrojums par ES Kokmateriālu regulas piemērošanu, tajā noteikto prasību ievērošanu, lai būtu izsekojama koksnes izcelsme un lai būtu saprotams, kas tiek darīts, lai kontrolētu šīs regulas prasību ievērošanu. Šis gads bija sarežģīts arī saistībā ar Āfrikas cūku mēra izplatīšanos mežacūku populācijā, kad sabiedrībai intensīvi tika skaidrots gan par šo slimību, gan tās izplatīšanos, gan ierobežošanai nepieciešamajiem pasākumiem, un arī par meža cūku skaita regulēšanu.

5. PLĀNI 2015. GADAM

Kā vispārējo mērķi Dienests izvirza 2015. un turpmākajos gados strādāt efektīvāk, optimāli izmantojot finanšu un personāla resursus.

Riski un neskaidrības

Meža ugunsgrēku ierobežošanas un likvidēšanas darbu (kas ir tikai daļa no meža ugunsapsardzības funkcijas) izpildes organizācija, turpinot materiāli tehnisko resursu bāzes atjaunošanu un papildināšanu, tāpat kā 2014. gadā, ir viena no 2015. gada prioritātēm. Iespējamie riski saistīti ar valsts budžeta līdzekļu pieejamību šīs prioritātes īstenošanai.

Prioritātes un plāni

Dienests turpinās aktīvi iesaistīties Zemkopības ministrijas rīkotajās darba grupās, kurās notiek ar Dienesta funkcijām saistīto normatīvo aktu grozījumu izstrāde. Iesaistoties minēto grozījumu izstrādē, Dienesta primārais uzdevums ir sakārtot savā kompetencē esošos jautājumus, kas saistīti ar uzraudzības un administrēšanas funkciju.

Dienests pastiprināti strādās pie ikdienas darbā nepieciešamā aprīkojuma (tai skaitā dienesta autotransporta), instrumentu un tehnoloģiju ieviešanas, pie darba vides apstākļu uzlabošanas, pie darbinieku sociālajām garantijām (tai skaitā atalgojuma) lai nodrošinātu stabilu, konkurētspējīgu, augsti kvalificētu, kompetentu un ar jaunākajām tehnoloģijām apgādātu personālu.

Dienests turpinās attīstīt ārējo komunikāciju, informējot meža īpašniekus un sabiedrību par aktuālajiem jautājumiem.

Tiks veikta Eiropas Savienības jaunā plānošanas perioda valsts un ES atbalsta pasākumu administrēšana un koordinācija, sadarbībā ar Lauku atbalsta dienestu.

2015. gada darba prioritāte ir Meža valsts reģistra informācijas sistēmas testēšanas pabeigšana un ieviešana.

Dienests turpinās uzlabot attālināti sniegto pakalpojumu pieejamību.

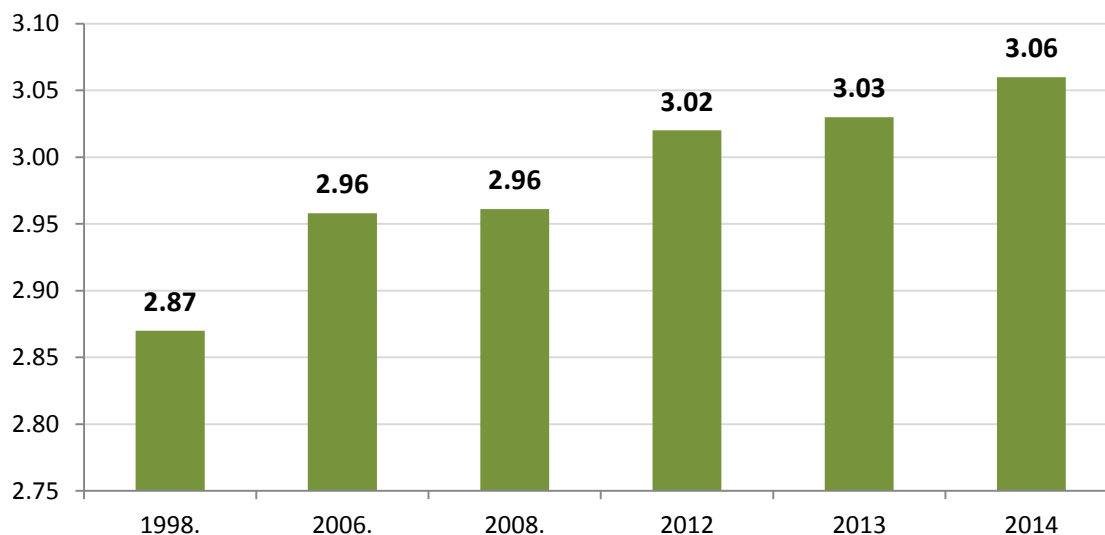
PIELIKUMS

MEŽA RESURSU RAKSTUROJUMS

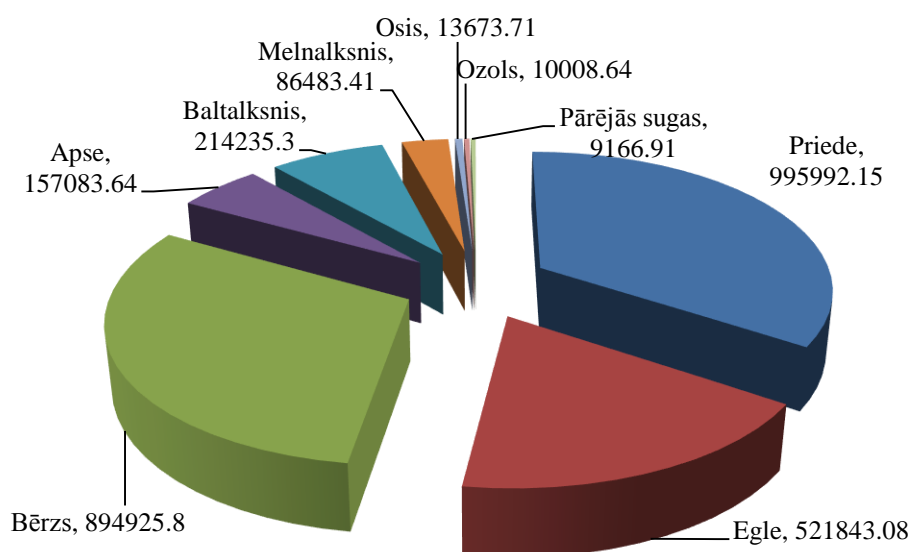
Pēc Meža valsts reģistra datiem meži Latvijā aizņem 3,06 milj. ha lielu platību. Salīdzinājumā ar citām Eiropas valstīm, Latvija pieskaitāma pie mežiem bagātām valstīm, jo Eiropā meži vidēji aizņem 33% no sauszemes teritorijas, kamēr Latvijā meža zemes aizņem 51,8 %. Valsts apsaimniekošanā atrodas 1,5 milj. ha (49 %) meža, savukārt pārējie meži sastāda 1,56 milj. ha (51 %).

Latvijas teritorija ir 6,46 milj. ha liela. Pēc Dienesta datiem, kas apkopoti Meža valsts reģistrā (inventarizētās platības, kas tiek pakļautas saimnieciskajai darbībai un kuru reglamentē Meža likums) mežainums ir 51,8 % (meža zemju platības- 3,35 milj. ha, no tām mežs 3,06 milj. ha – attiecība pret valsts teritorijas kopējo platību, %). Salīdzinot ar 1923.gadu, kad mežainums Latvijā bija 23%, līdz 2014.gadam, tas ir vairāk nekā dubultojies. Meža platību pieaugums prognozējams arī turpmāk, jo turpinās lauksaimniecībā neizmantoto zemju dabiskā aizaugšana, kā arī to mērķtiecīga apmežošana.

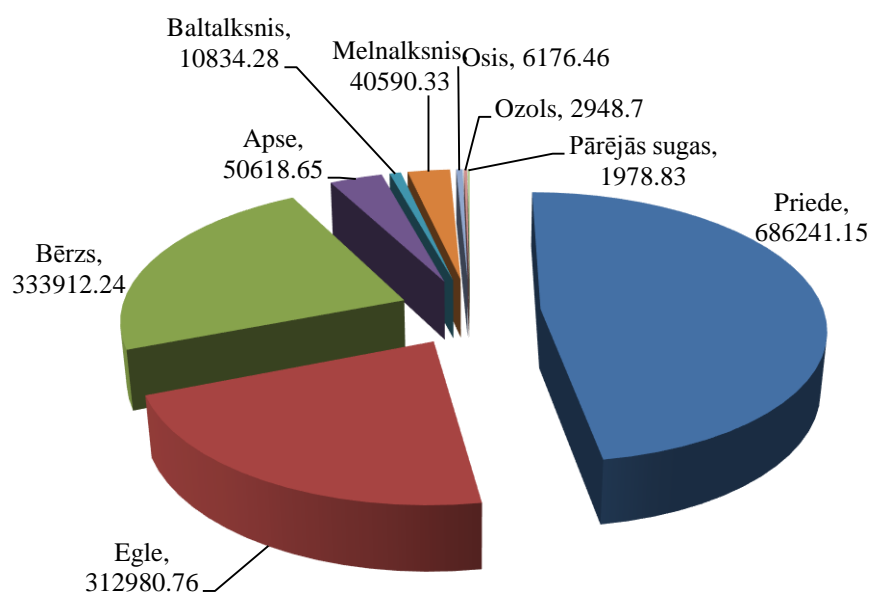
Latvijas mežus pārsvarā veido skuju koki, tomēr ievērojamu daļu aizņem arī pārējās sugas. Skuju koku audzes ir 52,3% no visu mežaudžu platībām, bērzu audzes – 30,8%, baltalkšņu – 7,4% un apšu – 5,4%.

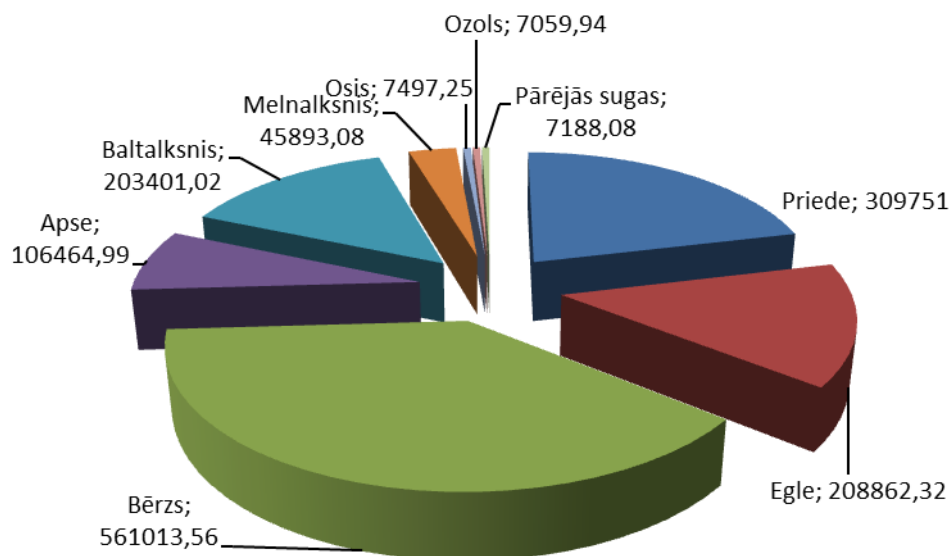
1. attēls. Meža valsts reģistrā reģistrētā meža platību izmaiņu dinamika, milj. ha

2. attēls. Valdošo koku sugu īpatsvara sadalījums Meža valsts reģistrā reģistrētajās mežaudzēs visā valstī, ha

3. attēls. Valdošo koku sugu īpatsvara sadalījums valsts meža mežaudzēs, ha

4. attēls. Valdošo koku sugu īpatsvara sadalījums privāto mežu mežaudzēs, ha

Plašāka informācija par meža resursu raksturojumu pieejama Dienesta sagatavotajā informatīvajā materiālā **Meža statistikas CD 2014. gads**, kas atrodams Dienesta mājaslapā www.vmd.gov.lv.

Valsts meža dienests

13.janvāra ielā 15, Rīgā, LV-1932
tālr.: +37167226600, fakss: +37167211176

E-pasts: vmd@vmd.gov.lv
www.vmd.gov.lv

Uzticības tālrunis: +37167221322